

Illustrer : periodiek voor de alumni van de Universiteit Utrecht

<https://hdl.handle.net/1874/404236>

illustrer 7

Prachtstuk

Hoe de academische collecties van museum en tuinen voor de toekomst te bewaren?

6

Vakgenoten

'Mijn vader was ook dierenarts'

7

Vuur!

In de ruimte is geen vuur. Roodgloeiende lava in Indonesië. Vijf facetten van het element vuur.

10-11

Shell

Fortis en ABN-Amro op zoek naar universitair talent

12

Verder in dit nummer:

Nieuws	3
MUB	4
Antarctica	8
De Pleiaden	9
Illusterzake	15
Adres onbekend	17
Kwartaal	19

Utrechtse neerlandici snel aan het werk

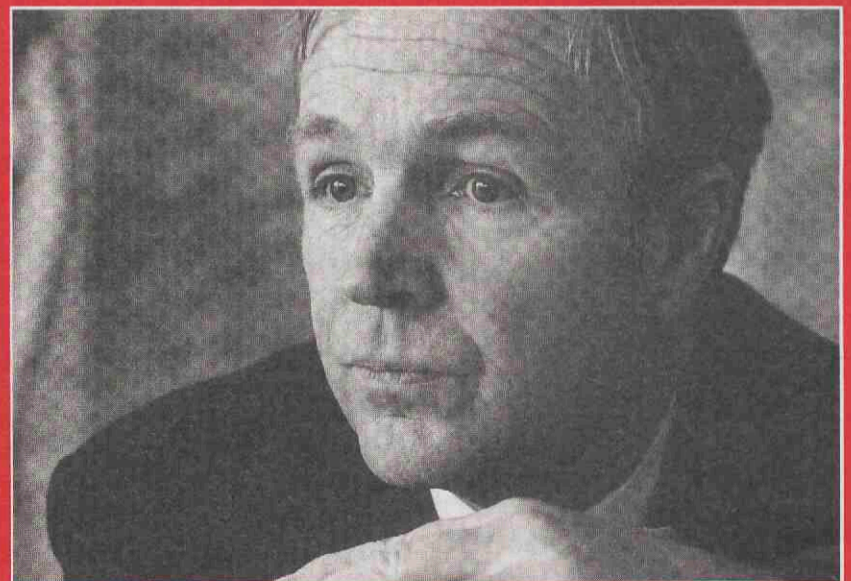
Het beroep 'neerlandicus' bestaat niet, maar neerlandici vinden prima hun weg in onze samenleving. Uit het pas verschenen rapport 'Utrechtse neerlandici aan het werk' blijkt dat het overgrote deel van de Utrechtse afgestudeerden belangrijke en bij hun opleiding passende maatschappelijke functies vervullen.

Van degenen die in Utrecht afstuderen als neerlandicus heeft 72 procent een jaar na afstuderen een eerste baan gevonden, veelal in het onderwijs, de voorlichting, public relations, reclame of journalistiek. Slechts 6 procent zegt langer dan 12 maanden onvrijwillig werkloos te zijn geweest. Anderen volgden een postdoctorale opleiding, vervulden hun dienstplicht of waren om andere redenen niet op zoek naar werk. In de eerste jaren na afstuderen wisselt de neerlandicus vaak enkele malen van functie. Na ongeveer vijf jaar op de arbeidsmarkt is 89,5 procent van de Utrechtse neerlandici aan het werk. Slechts 4,8 procent is werkzoekend, volgens de normen die het CBS hiervoor hanteert. Van deze groep is 1,9 procent wel onbetaald aan het werk. Als we deze percentages vergelijken met het recent verschenen ministerieel rapport 'De arbeidsmarkt voor academici in de sector Taal en cultuur' dan is het percentage werkzoekenden onder Utrechtse neerlandici zonder meer gunstig te noemen. Het gemiddelde percentage onder academici in de sector Taal en cultuur ligt namelijk op 8,6 procent.

Ook in vergelijking met het CBS-percentage van werkloze academici (in 1995: 6,3 procent) doen de Utrechtse neerlandici het goed. De neerlandicus heeft na vijf jaar over het algemeen een vaste aanstelling in het onderwijs, in de non-profit dienstverlening of de (semi)overheid, of bij een uitgeverij. In de functie, die in ruim 80 procent van de gevallen op academisch/hbo-niveau is, staat het geven van onderwijs, het uitvoeren van voorlichting, public relations, reclame of tekstschrijven en redactiewerk veelal centraal. Het gemiddelde bruto maandinkomen ligt, omgerekend naar een veertigurige werkweek, iets boven de 4600 gulden.

Het rapport 'Utrechtse neerlandici aan het werk' is een uitgave van de vakgroep Nederlands, Universiteit Utrecht. Het is kosteloos te verkrijgen bij het secretariaat van de vakgroep Nederlands, Trans 10, 3512 JK Utrecht, (030) 2538000.

Foto: Michiel Wijnbergh/HH

Jan Terlouw over politiek en wetenschap

Eerst was er de wetenschap, toen de politiek en de schrijverij.
'De universiteit heeft een ongelooflijke invloed gehad op mijn leven. Saai werd de wetenschappelijke zoektocht nooit. Maar na tien jaar in de natuurkunde besloot ik dat het leven meer te bieden heeft.'

Wittevrouwen

Laatst ontdekten we iets wat Utrechtse arbeiders allang wisten. De huisjes in Wittevrouwen zijn wel erg klein. Massaal verkocht de autochtone bevolking haar krap bemeten woninkjes aan jonge academici, om zelf een ruime eengezinswoning in Nieuwegein of Lunetten te betrekken. Zes jaar lang liepen we elkaar in de weg in ons cultureel correcte huisje, totdat we besloten dat het tijd was voor iets ruimers.

We dachten aan Oog in Al. Alles is er mooier dan in Wittevrouwen. De straten zijn breder en de huizen groter. Er staan zelfs bomen. De wijk heeft slechts een nadeel. Het is te ver van de Poortstraat, van groenteboer Ganseman in de Klaverstraat en kruidenier Koot in de Griffstraat. Te ver van de buurt waar ik al sinds mijn studententijd woon. Dolblij waren we dan ook toen we uiteindelijk een ruim huis aan de rand van Wittevrouwen vonden.

Ik moet hier altijd aan denken als ik op de televisie commercials voor Europa zie.

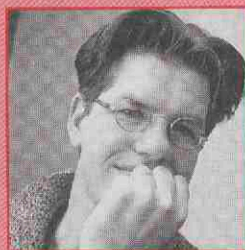
We worden allen geacht ons Europeanen te voelen, die Utrecht met speels gemak veruilen voor Bielefeld, Bordeaux of Thessaloniki. Meer dan tegelzeters of kantoorbedienden zijn academici de vaandeldragers van deze ontwikkeling, of moet je het een droom noemen. Goed opgeleid, 'vloeiend' in meerdere talen, mobiel, flexibel, internationaal geïntereerd, getraind op overleven in het buitenland door Erasmus of andere uitwisselingsprogramma's. Het is ons met de paplepel ingegoten. Een academicus moet op zijn minst bereid zijn als postmoderne nomade door het leven te gaan.

Je hechten aan een werkgever of woonplaats is hopeloos ouderwets. Iets voor onze ouders of voorouders, wier blik vaak niet verder reikte dan hun geboortedorp. Ongetwijfeld zijn er internationale carrière-makers die het liefst van land naar land hopen. En natuurlijk willen veel mensen best een tijdje in het Quartier Latin wonen of in een villa in de Toscaanse heuvels. Dat is het romantische Europa, waar we allemaal van houden. Maar houden we ook van het reëel bestaande Europa? De booming regio rond Darmstadt of het verrassend dynamische Beieren?

Ik geloof niet meer in de postmoderne nomade. Natuurlijk ben ik een provinciaal en conservatief, maar gelukkig geven de cijfers mij gelijk. Het aantal Nederlanders dat in het buitenland woont, is te verwaarlozen, zeker als we de fiscale asielzoekers in België ervan aftrekken.

Zonder economische noodzaak tot verhuizen, blijven mensen het liefst in eigen streek wonen. Laat mij daarom besluiten met een provinciale hartewens. Nooit meer weg uit Wittevrouwen.

Peter Giesen,
redacteur De
Volkscrant

Lekker ideeën bakken

De sprong

Net afgestudeerd. Wat nu?

Naam: Rinda den Besten (24)

Opleiding: Nederlands, communicatiekunde

Afgestudeerd: 31 oktober 1996

Baan: Communicatiemedewerker van Het Nederlands Spoorwegmuseum

Nog voordat Rinda den Besten goed en wel haar studie communicatiekunde had afgerond, was ze al gevraagd voor twee betaalde functies. Sinds november is ze communicatiemedewerker in Het Nederlands Spoorwegmuseum. De baan sluit vrijwel naadloos aan op haar opleiding.

Nee, ze is geen familie van die andere drs. R. den Besten. De NS-topman is dus niet de suikeroom die haar een leuke baan heeft bezorgd. Al sinds het begin van haar studententijd leidde Rinda met veel enthousiasme groepen rond in het spoorwegmuseum. Aanvankelijk weifelde ze toen haar in oktober gevraagd werd op de communicatieafdeling te komen werken. Er lag ook nog een aanbod om docent Nederlands in Zagreb te worden. In Kroatië zou ze pionierswerk gaan verrichten. Een hele nieuwe vakgroep moest worden opgezet.

Omdat de aanvangsdatum van het project steeds maar weer werd uitgesteld, koos ze uiteindelijk eieren voor haar geld. De afscheidstoernee langs vriendinnen werd afgebroken en ze ging aan de slag aan de Maliebaan. Spijt heeft ze nog geen seconde gehad. Lesgeven is nooit haar uiteindelijke doel geweest. Het was meer het avontuur dat trok. Het aantrekkelijke van de baan bij het muse-

um is dat ze de ruimte krijgt om 'lekker ideeën te bakken'. Negen van de tien verdwijnen in de prullenbak, maar voor het tiende plan gaat ze helemaal. Ze schrijft teksten, organiseert activiteiten en geeft voorlichting. Alle bestudeerde theorieën kunnen in de praktijk worden toegepast. Regelmatig worden de boeken er nog op nageslagen. Rinda ziet zichzelf nog wel een tijdje in de PR rondlopen. Het liefst iedere vijf jaar ergens anders. Dat houdt je wakker. Ze wil wel een beetje 'feeling' met de werkgever hebben. Dat heeft ze al snel als het om 'iets cultureels' gaat. Toen haar tijdens het sollicitatiegesprek werd gevraagd hoe ze zichzelf over vijftien jaar ziet, antwoordde ze prompt: 'als PR-medewerker van het Concertgebouw'. Ze waakt er echter voor zichzelf te serieus te nemen. Zo was ze al enkele malen in machinistenkloffie en met roetvegen op het gezicht te zien in TV-programma's voor de jeugd. Dan loopt ze maar voor gek. Kinderen vinden het wat leuk.

Een toekomstfantasie die ze deelt met een studievriendin is het uitgeven van een eigen vrouwenblad. Een beetje glossy, met reisverhalen en literatuur in plaats van afslank- en kledingtips. Voor de hoger opgeleide vrouw is er afgezien van de – toch wat vooringegenomen – Opzij maar bar weinig interessante lectuur. Maar ja, iedereen koestert wel zo'n fantasie... (XB)

Illustrerzijde

Citaten uit de krant

Peter Greenaway, filmmaker en Utrechts eredactor,

in Trouw:

"Als mensen mijn films gezien hebben, weten ze dat ik een academische geest heb en geïnteresseerd ben in wetenschap. Mijn films gaan over cultuur. Ik heb niet toevallig schilders en architecten gekozen als onderwerp voor mijn films. 'The draughtsman's contract' en 'The belly of an architect' zou men ook kunnen hernoemen tot 'The filmmaker's contract' en 'The belly of a filmmaker'. Het is niet zo moeilijk voor een universiteit, geïnteresseerd in deconstructie en cultureel onderzoek, mijn cinema als steunpilaar of voorbeeld te gebruiken met het oogpunt nieuwe ideeën over cultuur te ontwikkelen."

Maarten van Buuren, hoogleraar en hoofd van het Centrum voor Frankrijk-studies in Utrecht,

in de Volkskrant:

"Nederlandse bedrijven exporteren veel te weinig naar Frankrijk. Ze lopen zo'n twintig miljard aan omzet mis, omdat ze niet snappen hoe je met Fransen zaken moet doen. Ze wer-

ken liever met Duitsers en Engelsen. De komst van een Centrum voor Frankrijk-studies moet de Nederlander minder huiverig maken voor het zakendoen met Frankrijk."

Diana Kersten, dierenarts en amateur bokser middengewicht,

in het Utrechts Nieuwsblad:

"Boksen vergt conditie en reactievermogen. Dat laatste is belangrijk in mijn werk. Het gedrag van een koe of paard is onvoorspelbaar. Ik heb heel wat keertjes een trap kunnen ontwijken dankzij mijn reflexen. Toch heb ik al wel drie gigantische poeiers voor m'n kop gehad."

Jacques van Dijk, Sara-Lee topman en voorzitter Raad van Toezicht Universiteit Utrecht,

in de Volkskrant:

"Ondernemers weten hoe ze sterke punten kunnen uitbuiten en hoe ze de strategische positie van de instellingen kunnen verbeteren. Dat kan alleen maar ten goede komen aan de universiteiten. (—) Kennis is een belangrijk concurrentiewapen. Als het Nederlandse bedrijfsleven over tien jaar nog wil meetellen in de wereld is het noodzakelijk om nu goede contacten te leggen tussen het bedrijfsleven en de universiteit."

Vera Batenburg, promovenda en psychologe,

in het Utrechts Nieuwsblad:

"Driekwart van de klachten over artsen die bij de geneeskundige inspectie terechtkomen, is terug te voeren op problemen in de communicatie. Veel artsen hebben niet geleerd te luisteren en worden als bot en cynisch ervaren. Daar zit een groot probleem, want iedere arts met gevoel voor hulpverlening weet diep in zijn hart dat hij meer had willen leren over de omgang met patiënten."

Olaf Schuiling, emeritus hoogleraar geochemie

in het Parool:

"Het probleem van deze universiteit is dat ze een andere kant op willen dan ik. Ze willen fundamenteeler te werk gaan: meer wiskunde, meer natuurkunde. Als het toegepast kan worden, dan is het geen wetenschap meer, denkt men hier. Terwijl ik juist aardwetenschappen zijn eigen karakter terug wil geven. Ik wil praktijkgericht onderzoek, meer veldwerk en concrete oplossingen bedenken voor milieuproblemen. Daar heb ik succes mee, en dat is natuurlijk bedreigend. Ik denk dat ik me met deze houding buiten de universiteit geliefder heb gemaakt dan erin."

DE-topman voorzitter Raad van Toezicht

Sara Lee/Douwe Egberts topman drs. J.A.N. van Dijk wordt de voorzitter van de nieuwe Raad van Toezicht van de Universiteit Utrecht. Van Dijk studeerde economie in Rotterdam. De overige vier leden hebben wel in Utrecht gestudeerd.

Die andere leden zijn de Europees Commissaris en oud-minister van buitenlandse zaken mr. H. van den Broek, mr. W.C.E. Hammerstein-Schoonderwoerd (lid van de Raad van State), jhr. mr. J.L.R.A. Huydecoper (algemeen deken van de Nederlandse Orde van Advocaten) en drs. E.H.T.M. Nijpels (president-directeur van De Twaalf Provinciën, voorzitter van het Wereld Natuur Fonds Nederland en oud-minister van milieu en ruimtelijke ordening). Volgens de nieuwe wet op de bestuursstructuur, de MUB, moet elke universiteit een Raad

van Toezicht krijgen. De raad krijgt een deel van de bevoegdheden die de minister van onderwijs nu heeft, zoals het benoemen van het college van bestuur. Ook zal hij in de toekomst zijn goedkeuring moeten geven aan onder meer de universitaire begroting, het jaarverslag, het instellingsplan en de interne regelingen van het bestuur en beheer van de universiteit. Het college van bestuur legt verantwoording af aan de Raad, die op zijn beurt verantwoording aflegt aan de minister.

De raden van toezicht moesten snel benoemd worden. De MUB geeft universiteiten namelijk de keus uit twee modellen voor medezeggenschap: de ondernemingsraad of de universiteitsraad-nieuwe-stijl. De raad van toezicht moet die keus goedkeuren. De invoering

van de MUB kan daarom pas echt van start gaan als die raad er is.

Het Utrechtse college van bestuur en de universiteitsraad hebben enthousiast gereageerd op de Raad van Toezicht die minister Ritzen voor de Universiteit Utrecht heeft benoemd. "Het zijn allemaal personen met een grote bestuurlijke en maatschappelijke ervaring", laat collegevoorzitter J. Veldhuis weten. "Zo'n Raad van Toezicht draagt bij aan de verankering van de universiteit in de maatschappij." Het feit dat alle leden, behalve voorzitter drs. J.A.N. van Dijk, aan de Universiteit Utrecht hebben gestudeerd zal, aldus het college van bestuur "zeker bijdragen aan de constructief-kritische dialoog die het college van bestuur verwacht te zullen ontwikkelen met deze Raad."

Van Ginkel rector VN-universiteit

De Utrechtse rector magnificus Hans van Ginkel treedt op 1 september 1997 aan als rector van de 'United Nations University' (UNU) in Tokio.

Die baan lijkt Van Ginkel op het lijf geschreven. Al jaren geldt de Utrechtse rector als de pragmaticus bij uitstek die in staat is om met een welgekozen woord ogenschijnlijk forse tegenstellingen te overbruggen. Ook in z'n nieuwe baan verwacht Van Ginkel uitvoerig gebruik te kunnen maken van zijn 'diplomatieke' capaciteiten.

"Iedereen die mij kent weet dat ik word gedreven door een mengeling van pragmatisme en idealisme, of liever door de neiging om mijn idealen op een pragmatische manier na te streven. Ik heb daarbij altijd geprobeerd om mensen met argumenten te overtuigen

van het nut van meer samenwerking. En dat is, dacht ik, redelijk gelukt. Ik heb dat in Utrecht onder meer gedaan bij de vorming van onderzoekszwaartepunten, en in de contacten tussen universiteiten in Europa en de Derde Wereld. Het netwerken zit mij in het bloed. Wat dat betreft val ik in Tokio met mijn neus in de boter."

De Universiteit van de Verenigde Naties werd in 1973 opgericht met als voornaamste doel het leveren van een wetenschappelijke bijdrage aan de actieprogramma's van de Verenigde Naties op terreinen als armoede, honger, het bevolkingsvraagstuk, de milieu-problematiek, etnische tegenstellingen, democratie en 'goed bestuur'. De afgelopen jaren zijn onderzoeksinstituten in het leven geroepen in onder meer Helsinki, Maastricht,

Macao en meer recent Accra. De universiteit beschikt niet over eerste-fasestudenten, maar wel over onderzoekprogramma's en promovendi.

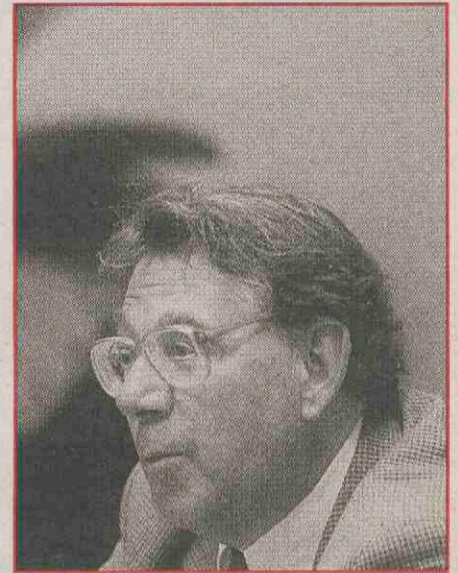
Van Ginkel wil in Tokio vooral gaan werken aan het beter zichtbaar maken van het werk van de UNU.

Ondanks het feit dat het kernbudget met zeventig miljoen gulden nog geen tiende is van dat van de Utrechtse universiteit, krijgt Van Ginkel een functie met een groot internationaal prestige. Als rector van de UNU hoort hij straks tot de naaste medewerkers van secretaris-generaal Kofi Annan van de Verenigde Naties.

Over de opvolging van van Ginkel als Utrechtse rector-magnificus wordt pas over enkele weken besloten. (EH)

Crutzen hoogleraar in Utrecht

Prof. dr. Paul Crutzen, Nobelprijswinnaar Chemie 1995, is benoemd tot deeltijdhoogleraar 'Chemie van de stratosfeer' bij de faculteit Natuur- en Sterrenkunde. Crutzen (1933) zal met ingang van 1 juli 20 procent van zijn werktijd in Utrecht onderwijs geven en onderzoek doen. Zijn hoofdzetel blijft het Max Planck Instituut für atmosphärische Chemie in Mainz (Duitsland). Crutzen gaat in Utrecht werken bij het Instituut voor Marien en Atmosferisch Onderzoek (IMAU). Hij was reeds aan dit instituut verbonden als lid van de adviesraad. Ook Crutzen's leerling prof. dr. J. Lelieveld is verbonden aan het IMAU.

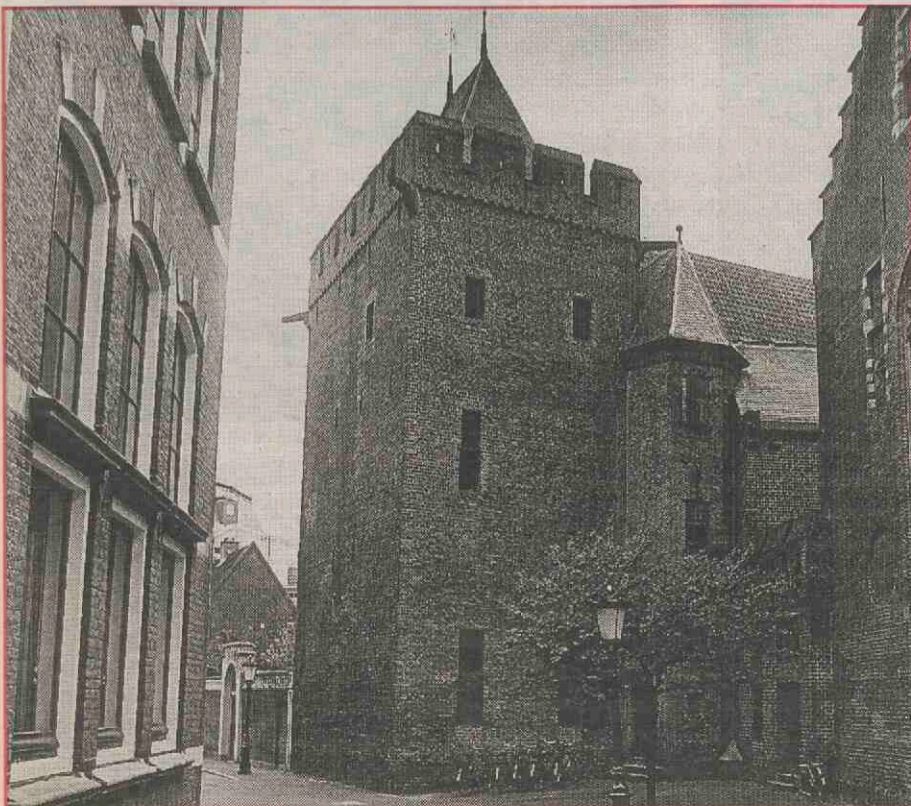
Voorlichtingsdag voor ouders

De universiteit heeft in juni voor het eerst een aparte voorlichtingsbijeenkomst voor ouders van aankomende studenten georganiseerd. De reden voor dit initiatief is dat ouders steeds vaker op de reguliere voorlichtingsdagen meekomen. Van ouders wordt tegenwoordig een grotere financiële bijdrage verwacht en daarnaast wordt een goede studiekeuze belangrijker. Ouders voelen zich daardoor meer betrokken bij de studiekeuze van hun kinderen. Het initiatief is vooral bedoeld als dienstverlening. Het biedt de mogelijkheid om kennis te maken met de academische wereld of om het inmiddels sterk verouderde beeld van de universiteit bij te stellen.

Lerarenopleidingen goed op weg

De universitaire lerarenopleidingen, de ulo's, leveren redelijk goede docenten af. Maar ze moeten wel meer aandacht besteden aan nieuwe ontwikkelingen in het voortgezet onderwijs. De basisvorming, het studiehuis, de rol van de computer in de klas en de tendens om minder klassikaal les te geven zijn op sommige ulo's nog te weinig doorgedrongen. Utrecht en de Universiteit van Amsterdam krijgen een dikke voldoende. Zij hebben een goed contact met het hbo en met scholen in het voortgezet onderwijs en zij richten zich óók op de nieuwe ontwikkelingen. Dat schrijft de visitatiecommissie Ginjaar-Maas die eind '96 de kwaliteit van de tien universitaire ulo's heeft beoordeeld.

Faculty Club in toren

Geen ivoren, maar een bakstenen toren voor de bloem van

Utrechts wetenschappers. Dat is de uitkomst van de speurtocht naar een geschikte locatie voor de Utrechtse Faculty Club.

Gekozen is voor de huidige rectorokamer in het Academiegebouw plus de aangrenzende middeleeuwse woontoren Achter de Dom, waarin ooit een deel van de Utrechtse skeletverzameling was opgeslagen. Dankzij deze locatie kan de Club, die de poorten medio 1998 zal openen, straks beschikken over een eigen ingang. Het is de bedoeling dat ook afgestudeerden van de universiteit voor een lidmaatschap in aanmerking komen.

Jan Terlouw terug in academische wereld

'Ach wat, laat ik het maar proberen'

Het leven heeft maar één pad en je weet nooit hoe het loopt, zegt Jan Terlouw. Door een oerbos vol zelf opgelegde keuzes kapte hij zijn weg. Nu is hij terug waar hij begon, aan de universiteit. De politicus, schrijver en van oorsprong Utrechtse wetenschapper is ingelijfd door de Universiteit van Amsterdam. Op voordracht van het gemeentebestuur aldaar bekleedt hij de Wibautleerstoel, gericht op grootstedelijke problematiek.

BAS MESTERS

Op tafel koeken de koffieresten geruisloos vast aan het ruim verspreide aardewerk. We zitten in een recht-toe-recht-aan vergaderzaal van het Utrechts zalencentrum Hoog-Brabant. Terlouw (65) toont zich een geruststellend gastheer. Hij zoekt naar een volle thermoskan. Eentje die de vorige uren nog niet is aangebroken door de Raad van Toezicht van het Energie Centrum Nederland, waarvan hij voorzitter is. De omschakeling van vergaderaar naar geïnterviewde kost hem geen moeite. "Ik ben gewend aan scèneveranderingen", zegt hij voorafgaand aan een kleine speurtocht naar de relatie tussen de politicus en de wetenschapper in hem.

Hij reageert relativerend op de veronderstelling dat hij na een actief en publiek leven terugverlangde naar de warme schoot van Alma Mater. Er is meer in het leven dan de universiteit, zo leerde hij zichzelf en zo vindt hij nog altijd. Toch was de oud-minister van economische zaken, gewezen D66-fractie-leider en ex-commissaris van de koningin in Gelderland, ooit een uiterst gedreven wetenschapper.

Heiligdom

Die fascinatie voor de universiteit begon al vroeg. Als tiener in het christelijke dorp Otterlo beschouwde hij de universiteit als een heiligdom. Studenten waren uitverkoren. Van huis uit had hij meegekregen dat je trots moest zijn als je mocht studeren. Hij was zeventien toen hij zich in 1949 in Utrecht meldde voor een studie wis- en natuurkunde: "De meest zuivere vorm van wetenschap". Dankzij een renteloos voorschot van de overheid kon hij zich de gang naar de universiteit veroorloven. "Ik was enorm toegewijd. Zo zelfs dat ik het aanvankelijk niet aangenaam durfde te vinden als professoren ziek waren en hun colleges uitvielen. Ik vond dergelijke gedachten ontoelaatbaar."

Aan de universiteit leerde Terlouw hoe eenzijdig de mensen in zijn geboortedorp de wereld bekeken. "De universiteit heeft een ongelooflijke invloed op mijn leven gehad. In de zeven jaar dat ik studeerde ben ik volwassen geworden. Ik heb er een denkwijze geleerd die ik nooit meer heb verloren. Ik heb er mensen ontmoet die ik nu nog steeds zie. Ik leerde bruggen, tennissen, concerten bezoeken, discussiëren, onderhandelen met hoogleraren

en ik leerde bespot te worden als ik iets verkeerd deed."

Het was een luxe leven, zegt hij terugkijkend. "We waren arm als kerkratten, maar vrij. We waren onvergelijkbaar veel armer dan de huidige studenten. We moesten bijlessen geven om een paar weken op liftvakantie te kunnen. Maar het was heerlijk. Niemand die zei dat je moest opschieten. Er was tijd voor eindeloze discussie. Ik zou alle huidige studenten gunnen dat ze ook zo veel tijd voor ontplooiing zouden krijgen als ik destijds. Maar ik vrees dat de universiteit van nu een student weinig gelegenheid biedt uit te groeien tot homo universalis."

Kernfusie

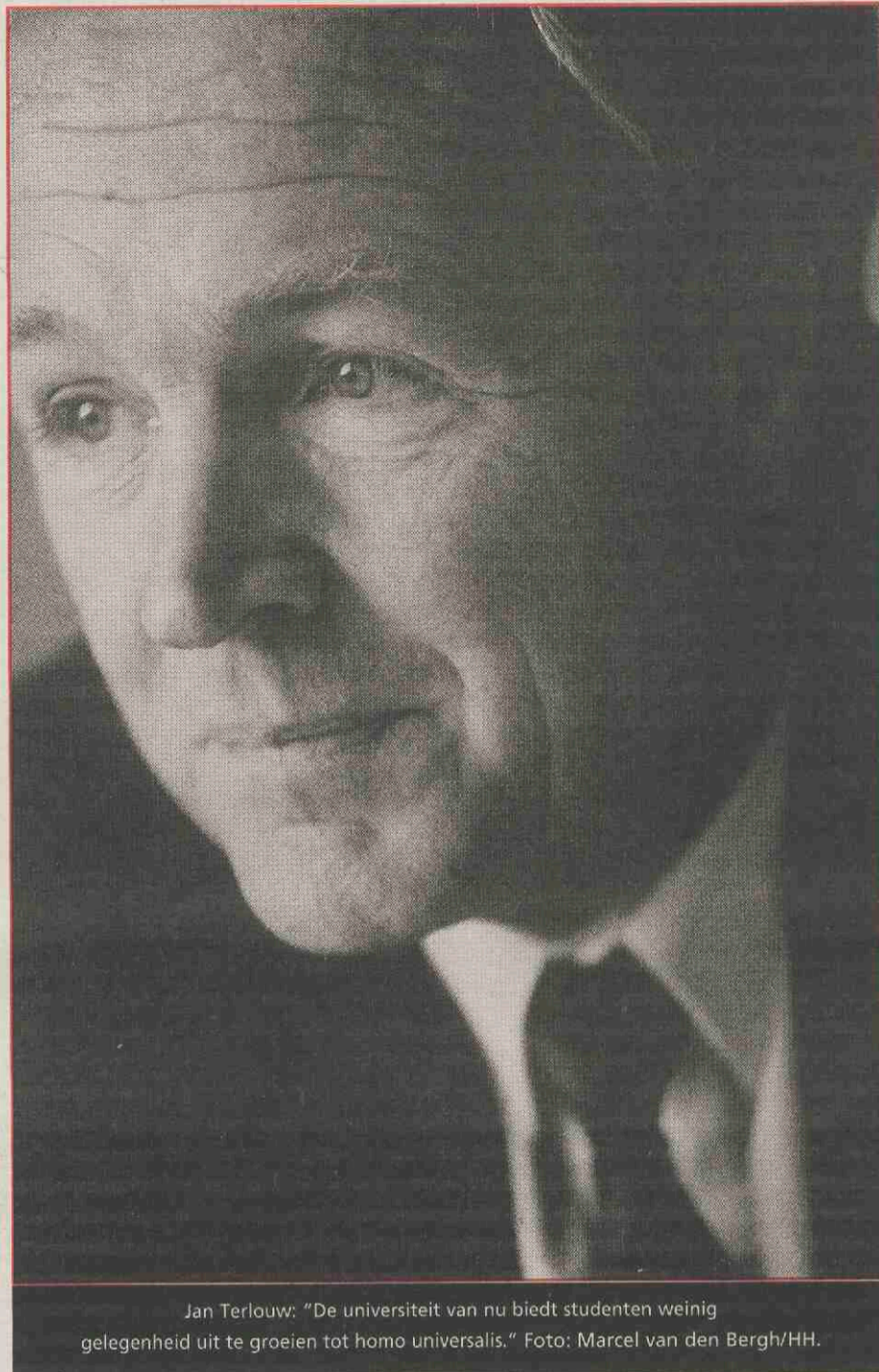
Terlouw beperkte zich niet tot de fundamentele wetenschap. De bestuurder in hem kwam tijdens zijn universitaire leven al snel boven drijven. Hij werd voorzitter van de vakgroepvereniging A tot E en later van de studentenvereniging van de hele faculteit. Bij Studium Generale verdiepte hij zich in psychologie en filosofie. Pas aan het eind van zijn studie deed hij zijn eerste concessie aan het maatschappelijk leven dat hem wachtte. Hij besloot niet in wiskunde, maar in natuurkunde af te studeren. In het laatste jaar koos hij – zeer ongebruikelijk voor exacte studenten – economie als bijvak. "Ik wil gewoon iets meer begrijpen van de samenleving", dacht de jongeman die het met zijn bijvak zelfs tot minister van economische zaken zou schoppen.

Na zijn militaire dienst werd hij van 1958 tot 1971 werkgroepvoorzitter van het Utrechts FOM-instituut voor Plasmafysica. Hij verbleef twee jaar voor onderzoek in de VS en een jaar in Zweden. In 1963 promoveerde Terlouw in Utrecht tot doctor in de wis- en natuurkunde. Tijdens deze academische loopbaan stond één vraag centraal. Hoe realiseer je kernfusie op een beheerste manier, zonder explosies tot stand te brengen, zoals die in een waterstofbom plaatsvinden?

"Saai werd deze zoektocht nooit, maar na ruim tien jaar besloot ik dat het leven, hoe boeiend de natuurkunde ook is, meer te bieden heeft. Ik zette naast mijn research twee nieuwe lijnen uit. Ik begon te schrijven en ik werd lid van D66."

Griffels

Krap drie jaar later had hij twee Gouden Griffels voor twee beste jeugdboeken van het jaar in zijn zak en was hij fractievoorzitter van D66 in de Tweede Kamer. "Het liep gewoon zo. Het kwam op mijn weg en voor ik het wist zat ik er heel diep in." Tot zijn verbazing heeft het hem nauwelijks moeite gekost om zich na de academische mores aan de politieke habitus te conformeren. "Het is mijn aard om me direct te identificeren met het werk dat ik doe." Terlouw's ster fonkelde bij de verkiezingen in 1981. De vaak als ideale schoonzoon neergezette politicus won met D66 acht zetels. Maar zo snel als hij opkwam ging hij ook weer af. Bij de verkiezingen van 1982 leed zijn partij een verlies van elf zetels. Na deze nederlaag

Jan Terlouw: "De universiteit van nu biedt studenten weinig gelegenheid uit te groeien tot homo universalis." Foto: Marcel van den Bergh/HH.

vertrok Terlouw voor acht jaar naar het buitenland 'om vergeten te worden'. Hij werkte als secretaris-generaal bij de European conference of ministers of transport. Sprekend over het verschil tussen de houding van een politicus en die van een academicus beklemtoont Terlouw juist een overeenkomst: "Beide zijn rationeel. Een wetenschapper zegt: 'Ik heb appels en peren. Ik kan met een zekerheidsmarge van 5 procent zeggen dat de peren 1,5 gram zwaarder zijn'. De politicus zegt: 'Appels zijn lekkerder dan peren. Waarom? Omdat ik dat vind.' Maar dat wil niet zeggen dat een politicus irrationeel is. De wetenschapper wil de waarheid weten, opdat hij met zijn kennis kan voorspellen. De politicus zoekt naar het mogelijke. Hij weet dat de kiezers met hun buik stemmen. De politicus kijkt heel rationeel hoe de emotionele aspecten van een keuze liggen en hoe hij daar rekening mee gaat houden." "De wetenschapper zegt altijd: 'Dit is aantoonbaar de beste oplossing'. De politicus, die

desondanks voor een andere optie kiest, antwoordt hem: 'Zie je dan niet dat de beste oplossing maatschappelijk allerlei brokken maakt?' Maar de politicus weet nooit met zekerheid of het een goed besluit is dat hij neemt, omdat hij dingen van onvergelykbare dimensie met elkaar vergelijkt."

Avonturier

Nu is de politicus Terlouw weer terug aan de universiteit. Zijn hernieuwde wetenschappelijke ambitie dient de politiek. Hij wil voorafgaand aan het referendum over de Noord-Zuid-metrolijn door Amsterdam de voor- en nadelen van die lijn onderzoeken. Terug in de ivoren toren omschrijft de 65-jarige zichzelf als een avonturier. "Als zich iets voordoet, denk ik even na en hupsakee dan zeg ik: 'Ach wat, laat ik het maar proberen'. Van de grote keuzes die ik zo maakte in mijn leven, heb ik nooit spijt gehad. Niet van mijn huwelijk, niet van mijn studie en niet van mijn carrière."

Nieuwe bestuursorganisatie per 1 september 'Universiteit zal altijd bureaucratie blijven'

Op 1 september wordt de MUB van kracht, de modernisering van de universitaire bestuursorganisatie. Een medezeggenschapsraad neemt dan de plaats in van de universiteitsraad. Het verzet van de studentenbeweging, die het einde van de 'democratische universiteit' zag naderen, mocht niet baten. Een jammerlijke ontwikkeling, of een gezonde aanpassing aan de eisen van deze tijd? Twee Utrechtse alumni aan het woord over dertig jaar studentenpolitiek.

LEO MUDDÉ

Een politiek dier kon je James van Lidth de Jeude nauwelijks noemen. Hij begon in 1963 aan zijn studie wis- en natuurkunde zonder ook maar in de verste verte te denken aan zaken als studenteninspraak, radendemocratie en bezettingsacties. Hij werd lid van het Utrechtsch Studenten Corps, werkte zich in de corporale hiërarchie op tot vice-abactis en kwam in die hoedanigheid in contact met andere studentenorganisaties – waaronder de op parlementaire wijze georganiseerde studentenbeweging. Pas in het studentenhuus van Maarten van Rossem en Michiel Patijn, nu respectievelijk Amerikanist en staatssecretaris van buitenlandse zaken, werd de latere PvdA-politicus geboren.

James van Lidth de Jeude, inmiddels burgemeester van de middelgrote stad Deventer, herinnert het zich nog goed: "Ik was derdejaars toen ik in dat studentenhuus terechtkwam. Achteraf blijkt dat een heel bepalende periode te zijn geweest. Iedere avond kwamen we in de kamer van Van Rossem bijeen en veranderden daar, onder het genot van een kop thee en muziek van The Kinks, de wereld." Tot dat moment besloeg zijn territorium niet veel meer dan de trits Corps, kroeg en collegezaal. "Ik was volstrekt a-politiek. Van sport wist ik alles, van het studentenleven niets. Ik werd lid van het Corps omdat vader en grootvader dat ook waren geweest. Het Corps was, laat ik het voorzichtig formuleren, niet bepaald overgeciviliseerd. Die avonden bij Van Rossem openen bij mij pas goed de ogen."

De wereld bleek ineens veel groter dan de sociëteit. Via het bestuurslidmaatschap van het Corps kwam Van Lidth de Jeude in aanraking met de politieke takken van de studentenwereld. Zo bestond er een Nederlandse Studenten Raad (NSR), een landelijke koepel van 'faculteitsraden' van studenten. Daarnaast was er de Studenten Vakbeweging (SVB), met Eduard Bomhoff als voorman, die zich meer op directe belangenbehartiging richtte. Tijdens een congres in Delft kwam het tot een breuk, waarbij het door James van Lidth en Kees-Jan Snijders in 1967 opgerichte STUD'75 de kant van de SVB koos. De oprichters gaven zichzelf acht jaar (vandaar: '75) de tijd voor de invoering van een studieloon – gekoppeld aan een academische belasting -, en voor het realiseren van medezeggenschap van studenten. "Op

alle gebieden", zegt Van Lidth met nadruk. "Dat vonden we zeer belangrijk."

Hét was in die periode dat Van Lidth z'n finest hour beleefde en voor het eerst op televisie verscheen: "We hadden overleg met de toenmalige minister van Onderwijs, Veringa. Dat gesprek werd afgebroken omdat iemand een rookbom gooide. Als fractievoorzitter ben ik toen voor de camera om commentaar gevraagd." Terugkijkend moet hij erkennen dat de studenteninvloed in die tijd nauwelijks iets voorstelde. De 'studentenparlementen' namen weliswaar mooie besluiten, maar die werden door de gevestigde orde van professoren minzaam in ontvangst genomen en vervolgens onderin een la geschoven.

Toch staat de burgemeester van Deventer nog steeds achter de idealen van toen. "Een studieloon, onafhankelijk van het inkomen van de ouders, en geen opbouw van een studieschuld. Ik blijf het goede ideeën vinden. Ook de academische belasting, een idee dat een paar jaar geleden weer door de Landelijke Studenten Vakbond tot speerpunt van beleid werd gemaakt, is heel redelijk. Wanneer academici

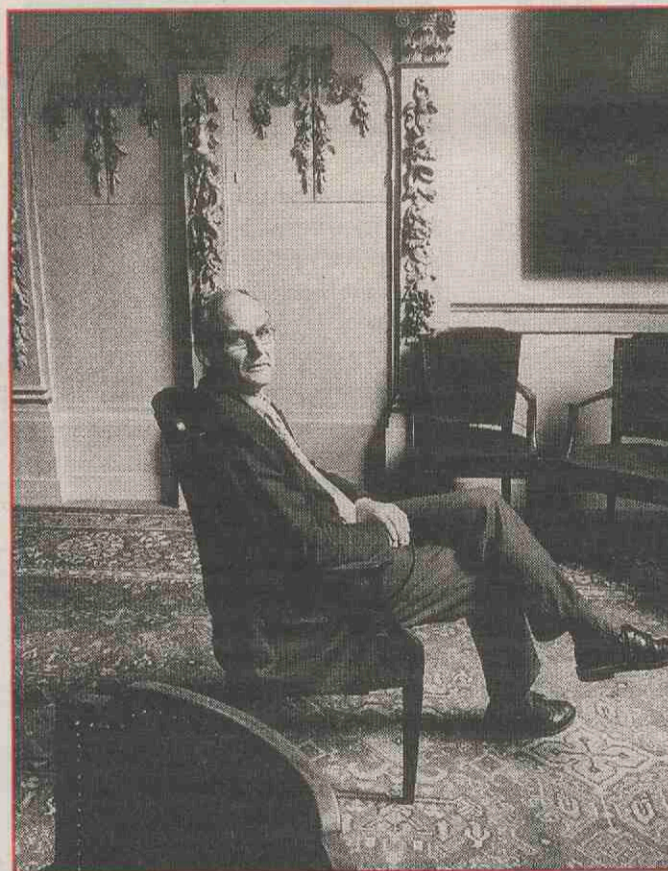
Bestuursorganisatie (MUB) die inbreng van studenten flink teruggeschroefd. Hoe kijkt Van Lidth de Jeude nu, met de wijsheid van een 52-jarige, aan tegen de verre gaande democratisering waar hij zich als student zo sterk voor maakte? "Een goede vorm van medezeggenschap en inspraak is belangrijk. Dat geldt voor alle organisaties, niet alleen voor universiteiten. Een volgende fase is het echt participeren in beslissingen. Je hebt dan de plicht de zaken evenwichtig en van alle kanten te bekijken. Ik zeg niet dat studenten dat niet kunnen, maar ik vraag me nu wel af of het zinvol was dat ze over alles moesten meebeslissen. Het is beter als ze kunnen meepraten over dingen die hen echt bezighouden, de inhoud van de studie bijvoorbeeld. In de MUB is dat, op faculteitsniveau, geregeld."

Politiek spel

Rian van de Schoot (26), dit voorjaar afgestudeerd in de biologie, behoorde tot een van de laatste lichten raadsleden. Anders dan bij James van Lidth zat het besturen haar wél in het bloed. Direct na aanvang van de studie

twijfels over de vraag, of studenten over alles moeten meebeslissen. "Waarom niet?" zegt ze. "De ervaring leert dat raadsleden een jaar lang fulltime met bestuurswerk bezig zijn. Alle nota's komen van de hand van studenten. Als er één groep gemotiveerd is, dan zijn zij het wel."

De modernisering van het universitair bestuur, vaak ook wel aangeduid als een 'verzakelijking', was voor Utrecht niet nodig, zegt Van de Schoot. "De MUB zou de universiteit daadkrachtiger, efficiënter moeten maken. Maar de medezeggenschapsraden of ondernemingsraden kunnen behoorlijk dwars gaan liggen en besluitvorming trageren, door de inschakeling van geschillencommissies bijvoorbeeld. Voor sommige universiteiten, waar vergaderingen van de raad steeds geschorst worden en acht uur duren, kan de MUB inderdaad een verbetering zijn. Maar mijn ervaring in Utrecht is op dit punt heel positief. Het voorbereidende werk vindt in de commissies plaats, collega-raadsleden van elders waren altijd stomverbaasd wanneer ik zei dat onze raad soms in een half uur afgelopen was."

James van Lidth de Jeude: "Ik sta nog steeds achter mijn oude idealen."

Rian van de Schoot: "De MUB kon voor Utrecht weleens een verslechtering betekenen."

dankzij hun studie een hoog salaris krijgen, waarom zou een deel daarvan dan niet worden afgeroomd?"

Het heeft niet zo mogen zijn. Dat andere ideaal, de volledige medezeggenschap van studenten, kwam er wel in de vorm van de universiteits- en faculteitsraden. James van Lidth heeft nooit in zo'n raad gezeten, maar zijn lichter plaveide de weg voor volgende generaties. Een kwart eeuw later heeft minister Ritzen met zijn wet Modernisering Universitaire

werd ze actief in de eerstejaarswerkgroep van de faculteit. Via het bestuur van de biologenvereniging en de faculteitsraad belandde ze uiteindelijk in de universiteitsraad. Ze was de intimiteit van de faculteit gewend en vond de universiteitsraad aanvankelijk wat grootschalig. "De faculteit was gemoedelijker", blikt ze terug. "In de universiteitsraad werd meer het politieke spel gespeeld: lobbyen, compromissen sluiten."

Van de Schoot wil niets weten van Van Lidth's

De universiteit zal, denkt ze, altijd een bureaucratie blijven. "Het is een samenleving van hoog opgeleiden, die allemaal willen meepraten en meebeslissen, die verantwoordelijkheid willen dragen. De MUB zal daarin geen verandering brengen. Alles zal afhangen van de verhouding tussen de nieuwe medezeggenschapsraad en het college van bestuur. Als die niet goed is, dan kon de MUB voor Utrecht wel eens een verslechtering zijn in plaats van de verbetering die Ritzen voor ogen heeft."

'Schijntje' voor behoud cultureel erfgoed

Een academische collectie moet inspireren

De omvangrijke academische collecties worden bedreigd door verwaarlozing en verval. Voor de vier klassieke universiteiten reden om de overheid financiële steun te vragen: 113 miljoen gulden voor betere huisvesting en conservering. Staatssecretaris Nuis stelde onlangs slechts twaalf miljoen ter beschikking. Wat gaan het Utrechtse Universiteitsmuseum en de Botanische Tuinen met dat geld doen?

TANNY DOBBELAAR

Vanachter glas staren gebochelde skeletjes naar de bezoekers van het Universiteitsmuseum aan de Lange Nieuwstraat. De potten met anatomische gedrochten op sterk water zijn onderdeel van een indrukwekkende pathologische collectie en staan opgesteld in de befaamde Bleulandkast. De architect van het nieuwe museum heeft voor deze enorme kast een speciale ruimte ontworpen. Anders kon het gevaarte, achttien meter lang en vierenhalve meter hoog, niet worden opgesteld.

En het is een museumstuk, vindt directeur Steven de Clercq. "De kast is in 1815 geschonken door Koning Willem I. In dat jaar werden de academies van Leiden, Groningen en Utrecht gepromoveerd tot 's Rijks Hogeschool. Daarbij kwam de bepaling dat iedere universiteit een zevental kabinetten moest hebben." De kabinetten van destijds – waaronder die voor natuur- en sterrenkunde, genees- en kruidkunde – vormen de basis van de academische collecties van nu. Vandaar de bijzondere waarde van de Bleulandkast, die in 1996 kon worden opgeknapt dankzij een inzame-

lingsactie onder de leden van het U-fonds die ruim f 50.000,- oprichtte. Zonder dat geld was de kast op de vuilnishoop beland.

Rapport

Dat het niet goed gaat met de academische collecties staat te lezen in het rapport 'Om het academisch erfgoed' van de Adviesgroep van de Rijksdienst Beeldende Kunst. Voor de vier klassieke universiteiten (Groningen, Leiden, Amsterdam (UvA) en Utrecht) reden om de overheid extra geld te vragen: 85 miljoen gulden zou nodig zijn om de huisvesting op orde te krijgen, 38 miljoen gulden voor de conservering van de collecties.

Staatssecretaris Nuis heeft besloten dat 12 miljoen gulden voor alle academische collecties voldoende moet zijn. Het geld is bestemd voor de komende vier jaar. Daarnaast is er nog 8 miljoen gulden beschikbaar uit een 'bibliotheekpot', bestemd voor met verzuring bedreigde drukwerken uit de negentiende eeuw. De zogeheten Mondriaanstichting zal het geld gaan verdelen over de vier klassieke universiteiten, inclusief hun botanische tuinen. Onderhandelingen hierover zijn nog gaande.

Prachtstuk

In zijn nieuwe kantoor, waar de sporen van de verhuizing nog zichtbaar zijn, zit Steven de Clercq. De directeur van het Universiteitsmuseum kijkt uit over de oude Hortus, nu een museumtuin die door vrijwilligers wordt onderhouden.

Hoe zou hij het geld van Nuis willen aanwenden? "12 miljoen, dat is natuurlijk een schijntje", antwoordt De Clercq. "Maar goed. Als je iets wil bewaren, moet je zeker weten dat het de eerste honderd jaar niet zal vergaan. Dat betekent: aandacht voor de bewaarmethoden. Want die zijn vaak beroerd."

Hij geeft een voorbeeld: "We hebben een unieke verzameling van zo'n zeshonderd hoogleraarportretten. Daarvan hangen een kleine tweehonderd in de Senaatszaal. In termen van behoud is die locatie vreselijk. Ga maar na: de temperatuur wisselt voortdurend, mensen lopen in en uit. En er wordt nog steeds gerookt, ondanks een verbod. Andere portretten hangen in faculteitskamers, waar ook stevig wordt gerookt. Zonde. Het enige wat je kan doen, is die portretten extra beschermen en goed onderhouden." Hetzelfde geldt voor de unieke kaartenverzameling, die bij geografisch onderwijs en onderzoek intensief wordt gebruikt. De kaarten zijn opgeslagen in kasten in het Willem C. van Unnikgebouw. De Clercq: "Er zitten te veel kaarten in één kast, waardoor er mechanische schade optreedt. En het klimaat in het gebouw is zeer slecht." Toch bevindt zich in het Van Unnikgebouw een van de oudste voorwerpen van de universiteit: de globe van Willem Jansz Blaeu uit 1650. Daarop is Australië voor het eerst afgebeeld. "Een prachtstuk."

Schedels

Om de 12 miljoen gulden te verdelen over alle academische collecties in Nederland, zouden de universiteiten gezamenlijk moeten vaststellen wie wat gaat bewaren. Een noodzaak, vindt De Clercq. De universiteiten komen om in hun verzamelingen. "Neem de collectie van geneeskundige voorwerpen. Moet iedereen alle couveuses verzamelen? En alle tandartsstoelen? Of alle geologische verzamelingen, aangelegd door studenten? Vergeet niet, de aantallen zijn krankjorum. Je praat over miljoenen stuks!"

Sommige collecties worden intensief gebruikt bij onderwijs en onderzoek. Die verdienen

zonder meer goed onderhoud. Maar, zegt De Clercq: "Ik wil geen hamster zijn die niet weet waar hij het spul moet laten. Ik moet altijd antwoord kunnen geven op de vraag: waarom heb je dit stuk in je collectie. Heb je bij een voorwerp geen verhaal, dan moet je er op een nette manier vanaf."

"Zo hebben we nu nog maar 5 procent over van onze antropobiologische verzameling. De mooiste, meest aansprekende stukken hebben we gehouden. Zoals de schedels die Pieter Harting in de negentiende eeuw op Urk heeft verzameld. En tweehonderd gipsen gelaatsafdrukken uit de Indonesische archipel. Ze weerspiegelen een omslag in het denken, waarbij de evolutietheorie een grote rol speelde. Kijk, dat is interessant."

Regenwoud

Naast de talloze 'dode' voorwerpen herbergt de universiteit natuurlijk ook een grote levende collectie: meer dan tienduizend plantensoorten, beheerd door de botanische tuinen. De collecties van alle botanische tuinen worden nationaal gecoördineerd door de Stichting Nederlandse Plantentuinen (SNP). Tezamen vormen ze de nationale plantencollectie. Via de SNP werken de tuinen aan een taakverdeling. Iedere tuin specialiseert zich op een aantal gebieden. Zo verzamelt Utrecht voor de collectie tropische gewassen planten uit Zuid-Amerika. Dat sluit goed aan bij lopend onderzoek en bij de specialisatie van het herbarium in Utrecht.

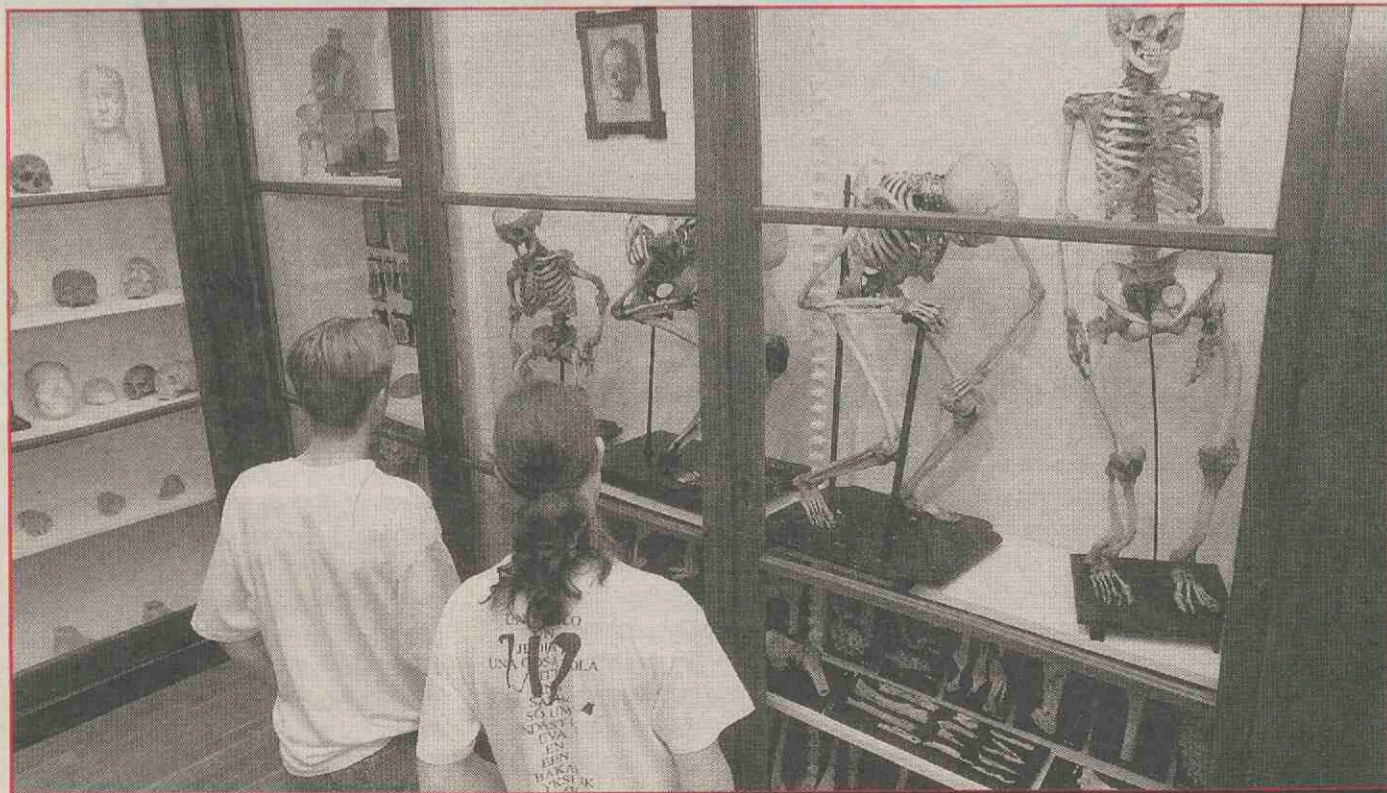
Vijko Lukkien is directeur van de Botanische Tuinen in Utrecht. Net als De Clercq ziet Lukkien niets in het streven naar een complete verzameling. "Een collectie moet inspireren tot andere activiteiten", meent Lukkien. Naast wetenschappelijk onderwijs en onderzoek is educatie een belangrijk doel. "Heel weinig mensen weten wat er precies vliegt, kruipt en groeit in hun omgeving." Vandaar de aanleg van de Thematuin die veel publiek trekt en de ontwikkeling van diverse educatieve programma's. Daarnaast willen de Botanische Tuinen bijdragen aan het behoud van biodiversiteit, vertelt Lukkien. "Dat bereik je niet door bedreigde plantjes in een kas te stoppen – als die al zouden blijven leven. Maar wel door regenwoud aan te kopen." Met gelden uit het bedrijfsleven hebben de tuinen daarom 2400 hectare regenwoud aangekocht in Frans Guyana. Lokale organisaties gaan het gebied beheren. Over de 12 miljoen gulden van Nuis kan Lukkien kort zijn: "Ik zie het als een stimuleringsfonds. Je kunt er plannen mee maken. En andere partners zoeken. Wij willen bijvoorbeeld een entreegebouw met een informatievoorziening, zodat we eindelijk antwoord kunnen geven op de talloze vragen die we krijgen. Dan kun je pas echt waarmaken dat je publieksvriendelijk bent."

Informatie Botanische Tuinen

(030) 2535455 of 2531826.

Informatie Universiteitsmuseum (030) 2538008.

Informatie Vrienden van het Universiteitsmuseum zie Illustrerzake pagina 16.

De Bleulandkast, die in 1815 werd geschonken door Koning Willem I. In 1996 kon hij dankzij giften van U-fondsleden worden opgeknapt.

'In het begin sta je voor joker'

Het leven van de dierenarts is veranderd

Vakgenoten

Docent en afgestudeerde over elkaar, de opleiding en de arbeidsmarkt

Rens van Dobbenburgh (1959) studeerde zeven jaar geleden af als dierenarts. Sindsdien werkt hij in een groepspraktijk in Diessen, bij Tilburg. Aan het eind van zijn studie was hij een aantal weken co-assistent van Wim Kremer (1957), hoofd buitenpraktijk van de faculteit Diergeneeskunde.

Rens van Dobbenburgh

Zandgrond, her en der een plukje bomen, lange stallen zonder ramen en een zure lucht die moeiteloos de auto binnendringt. Nee, een natuurreservaat kun je de regio Hilvarenbeek-Diessen niet noemen, mijmert Rens van Dobbenburgh. "Qua mest is het hier een van de bruinste gebieden van Nederland." Het is dan ook "pure mazzel" dat Van Dobbenburgh en zijn dertien collega's geen geval van varkenspest in de praktijk hebben gehad. Wat niet wil zeggen dat men heeft genoten van een rustig voorjaar. "Het was heel hectisch. Sommige varkenshouders waren zo ongerust dat ze drie keer in de week belden. 'Kom 's kijken, ik vertrouw het niet.' Zag je iets wat ze normaal zelf zouden oplossen."

We draaien een erf op en belanden bij een koe met een verplaatste lebmaag. Komt vaker voor, doceert Van Dobbenburgh. Op een gegeven moment vormt zich een gasbel in de lebmaag, waardoor die omhoogkruipt in de buikholte. Volgens de studieboeken rest dan maar één oplossing: opereren. In de praktijk leert men nog een tweede. "Want 80 procent kans op genezing is wel mooi, maar als die koe wat betreft melkgift niet ruim boven het gemiddelde zit, kun je haar misschien beter slachten. In de studie leer je dat zo'n koe na de operatie drie weken op rantsoen moet. Maar dat betekent wel dat ze maandenlang niet op productie komt, en de boer er dus geld bij moet leggen – patiënt genezen, economie geweld aangedaan. Nou, dat kan. Maar als student moet je eigenlijk wel weten dat je later dit soort dilemma's tegenkomt, en in mijn tijd had de opleiding daar totaal geen oog voor."

Het is de aanleiding voor een lange terugblik op z'n studie, vol ambivalente gevoelens. Aan de ene kant krijg je "verschrikkelijk veel kennis" en "bouwstenen waarmee je in de praktijk ook allerlei nieuwe ontwikkelingen aankunt", aldus Van Dobbenburgh. "Maar in de apotheek sta je in het begin voor joker, want je kent alleen generieke stofnamen, geen merknamen. Of je komt bij een boer, vraagt die man welk antibioticum het goedkoopst is. Tja, géén idee. Je weet precies welke de juiste

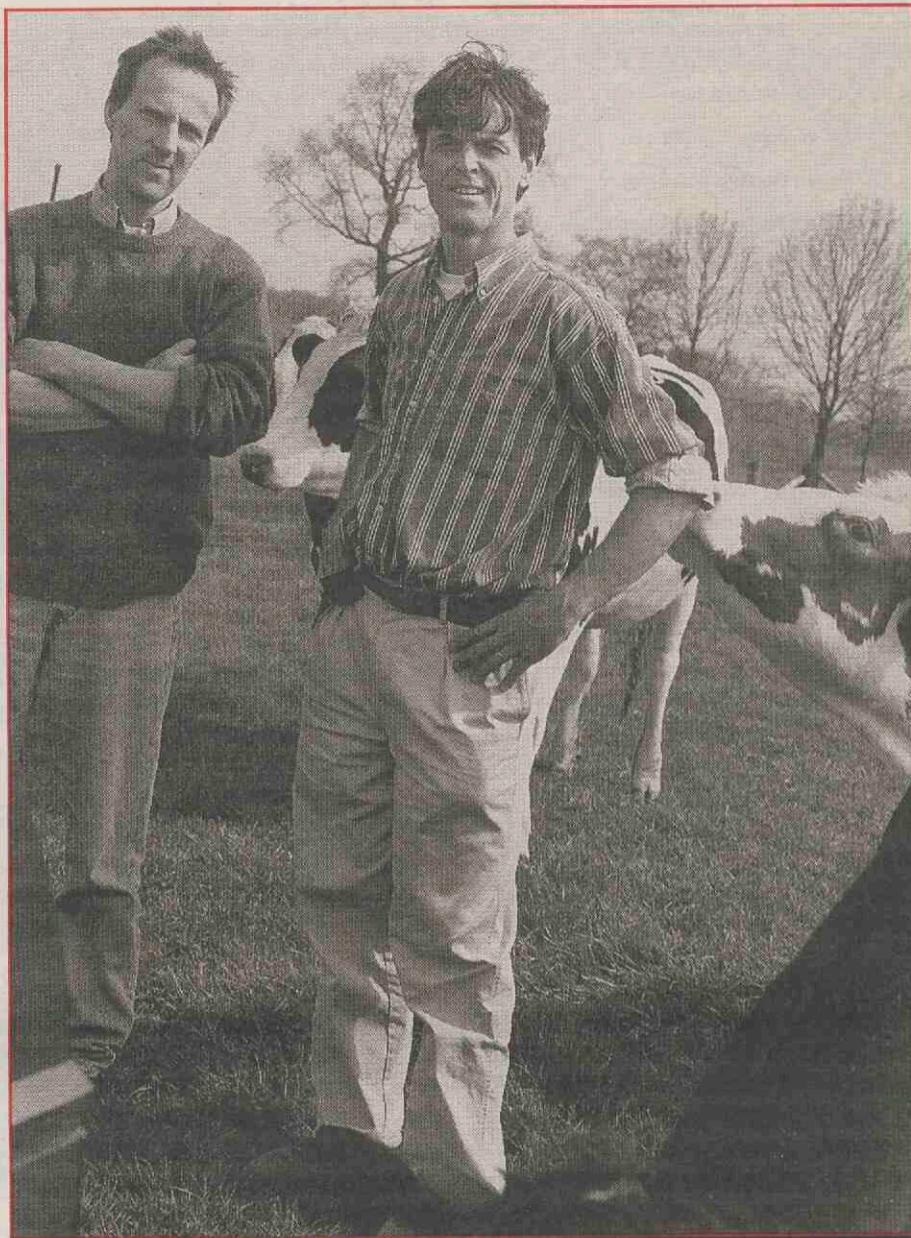
keus is, maar misschien is dat spul zó duur dat die mogelijkheid vervalt. Nog zoets: praktijkorganisatie, economisch inzicht, sociale vaardigheden – word je niet in getraind. Terwijl je als dierenarts toch een eigen bedrijf moet runnen. En ik begrijp best waarom de faculteit vindt dat studenten zich voortaan in een vroeg stadium moeten beperken tot één of twee diersoorten – de boer professionaliseert ook. Maar in de praktijk betekent het dat mijn collega die alles van kippen weet geen koe kan verlossen, en dan moet ik er elke nacht uit." Veel dierenartsen hebben kort na hun afstuderen een negatief beeld van de opleiding. Op de faculteit leer je de meest exotische ziekten, luidt de klacht, maar dagelijkse handvaardigheden als liesbreuken opereren of een keizersnee doen leer je er niet. Van Dobbenburgh: "In het begin ervaar je dat als een enorm gemis, je voelt je erg onhandig. Verlossen is iets heel spannends voor een dierenarts, dus de eerste paar keer rijd je daar met bonzend hart naar toe. 'Verdorie, tijdens de studie heb ik dat misschien drie keer gedaan!' Maar het gekke is, in de praktijk leer je die vaardigheden snel bij. Op een dag zit je in de auto en denk je: 'Wat ging ik ook alweer doen?' Oh ja, verlossen."

Wim Kremer

Een koeienstal in Rhijnauwen. Soepel glijdt Wim Kremers arm naar binnen bij een blonde Aquitaine met een vastzittende nageboorte. Als ik wil mag ik ook even voelen, biedt Kremer aan, want meer dan een trucje is het niet. "Geldt voor de meeste basale vaardigheden. Rens zal ongetwijfeld hebben gezegd dat hij direct na z'n afstuderen nog niet eens een sectio kon verrichten. Maar als jij twintig keer met me meerijdt, doe jij ook die keizersnee. En na 150 keer beheers jij 90 procent van de handelingen die wij doen."

Dat van die kloof tussen opleiding en praktijk ziet Rens dan ook te scherp, meent Kremer, die behalve dierenarts bij de eigen praktijk van de faculteit tevens voorzitter is van de facultaire onderwijscommissie. "Uiteindelijk maak je sámen met de boer de keuze voor een bepaald antibioticum, waarbij hij op de kosten let en de dierenarts de werkzaamheid inschat – en dan kan het best zijn dat je het duurste middel neemt. Moderne, goed opgeleide boeren vragen jou om je kennis en luisteren naar je advies. Wat die merknamen betreft: ik denk dat wij puriteins zijn, ja. Dat is ook onze taak. Voor ons is het niet echt interessant welk label de industrie op een potje plakt. Het gaat om de werkzame stof, dáárvan moet je de werking weten en kunnen beredeneren. In het algemeen geldt: als je van deze opleiding komt heb je een aantal basisvaardigheden die je zelf moet ontwikkelen tot specifieke vaardigheden. We zetten de mensen zo toegerust mogelijk in het veld. Maar het is een illusie om ervaren dierenartsen op te willen leiden. Dan duurt de studie tien jaar."

Niettemin, nuanceert Kremer, op een aantal

Rens van Dobbenburgh (l) en Wim Kremer: vakgenoten in de diergeneeskunde.

punten heeft Rens wel gelijk. Hij is trouwens niet de enige afgestudeerde met kritiek op de opleiding. In antwoord op de geluiden uit het veld werkt Diergeneeskunde sinds september 1995 met een nieuw curriculum, waarin meer nadruk ligt op academische vorming, probleemoplossende vaardigheden, communicatie, ethiek en verantwoordelijkheidsgevoel, en minder op feitenkennis. Punt van discussie is nog of de differentiatie in het laatste jaar in 'landbouwhuisdieren' en 'gezelschapsdieren' naar voren moet worden geschoven en/of uitgebreid. Kremer: "Er zijn stromingen binnen de faculteit die vinden dat studenten al bij aankomst moeten kiezen voor 'varkens' of 'bestuur en beleid' of 'onderzoek'. Persoonlijk denk ik ook dat er meer differentiatie in de opleiding moet komen. Maar niet te rigoreus, anders kweek je monomane mensen." Maar niet alleen het onderwijsprogramma is veranderd. Kremer: "Mijn vader was ook dierenarts, ik mocht vaak mee naar de boer, en iedere keer zaten we met de auto in de modder vast. Is natuurlijk hartstikke leuk! Die romantische kant is niet verdwenen – je staat nog steeds om zes uur 's ochtends in een mistig weiland een ziek rund een infuus te geven.

Maar dokteren aan individuele dieren is niet meer de kern van het vak. Tegenwoordig ben je driekwart van de tijd bezig met bedrijfsbegeleiding. Periodieke controles van grote groepen dieren, analyseren van bedrijfsproblemen, overleg, advies, kortom gezondheidszorg in de bredere zin van koppels dieren. Dan denk je eerder aan een stal met kippen, een stofkap en een overall. Het leven van dierenartsen is veranderd, maar dat geldt ook voor brugwachters en piloten. Ik denk dat het vroeger ook veel leuker was om piloot te zijn. De kunst is om van beide manieren van leven de aantrekkelijke kanten te zien."

Peter van de Beek

Faculteit Diergeneeskunde (bron: Jaarverslag 1995)

studenten	1510
afgestudeerden	178
promoties	44
medewerkers	819
(van wie 346 wetenschappelijk)	

Jaarclub 'De Pleiaden' sinds 1940!

Gewoon, de meiden onder elkaar

De Groep

Afgestudeerden zoeken elkaar op

Jaarclub 'De Pleiaden'
v.l.n.r. op de foto (staand):
Ini Remmelts-Schooten (1924), medicijnen;
Anneke Anker-van Someren (1920),
biologie;
Joke (1) Hartgerink-Henry (1922),
kunstgeschiedenis;
Joke (2) van der Sluis-Oudendal (1920),
wiskunde en tandheelkunde.
Zittend:
Liet van Hertem-Romme (1920),
rechten.
Niet op de foto:
Mien Bendien-Pekelharing (1920-1996),
scheikunde;
Els Tofts-de Jong (1923),
medicijnen.

Jaarclub 'De Pleiaden': "We hebben ons altijd kostelijk geamuseerd."

Het is augustus 1940, je komt met honderd meisjes aan bij de UVSV, en na twee weken, aan het eind van het novitiat, vorm je dan een jaarclub. Joke 2: "Hoe dat ging? Nou, Liet begon, die vond Els leuk, en Els zei 'laten we Ini erbij nemen'. Zo plempte dat aan tot we er zeven bij elkaar hadden. Maar eigenlijk was het een volkomen gok, want je kende elkaar nauwelijks."

PETER VAN DE BEEK

Een ruime woning aan een laan in Bilthoven. Madeliefjes tussen het gras, een bloeiende magnolia, vogels in de bomen die jubelen in de voorjaarszon. Binnen legt Ini haar gebaksvorkje neer en pakt iets kleins tevoorschijn. "Hebben we laten maken bij Begeer, op het Oudkerkhof. Dat was toen dé winkel, weet je nog? Iedere jaarclub had een broche, en allemaal liet je die bij Begeer maken. Omdat we met z'n zevenen waren en Joke als bijvak sterrenkunde had, stelde zij als naam 'De Pleiaden' voor, naar een sterrenbeeld met zeven sterren. Kijk, zeven sterretjes en de broche zelf heeft ook de vorm van een ster. Ik draag 'm nooit meer, maar ik wil 'm niet kwijt." Liet: "Zeven sterren – als je het nu hoort, klinkt het nogal impertinent." Joke 2: "Ja maar toen waren we nog mooi allemaal. Hadden we nog sjans." De eerste twee jaar als club zaten ze 'eeuwig bij elkaar'. Op een kamer of in de koffieruimte van V&D. Liet: "En 's avonds eten bij Van Angeren. De hele UVSV zat daar, want er bestond toen nog geen mensa. Meneer Van Angeren had een prachtige taartjeswinkel in de Viestraat waar je ook heerlijk kon eten. Voor één gulden. Ongelooflijk hè?" In de zomer van '41 huurden ze gezevenen een huisje op de Veluwe. Joke 2: "Zijn we op

de fiets naartoe gegaan. De eerste dag tot Renkum en de volgende dag over de hei naar Beekbergen. Bloedheet. Maar het was heel leuk hoor."

Logeerpartijen

In maart 1943 kwam de loyaliteitsverklaring en verhuisden ze terug naar hun ouders. Toen de universiteit na de oorlog weer openging, was het leven lang zo onbekommerd niet meer als vroeger. Anneke: "We hadden al die tijd wel contact gehouden, via brieven en logeerpartijen. Gewoon de meiden onder elkaar een weekend bij iemand thuis. Dus toen we terugkwamen in Utrecht paktten we het zó weer op. Maar je ging niet een beetje boemelen, want je had natuurlijk wél bijna drie jaar verloren. Iedereen om je heen was zeer gehaast bezig met afstuderen. Bovendien raakten we verloofd." Wat volgde laat zich wellicht het beste benoemen met 'druk'. Er werd naar Canada geëmigreerd (Joke 1), naar Engeland (Els), drie anderen gingen een paar jaar naar Indië, en de rest trachtte in Nederland een bestaan op te bouwen. Anneke: "Maar wat deden meisjes vroeger met hun studie? Ini werd huisarts bij haar man in de praktijk, Joke heeft in Canada 23 jaar blokfluitles gegeven, Liet werd op een gegeven moment studentendecaan in Utrecht, en ik ben na negen jaar gestopt met onder-

zoekswerk. Na mijn derde kind kon ik die baan volstrekt niet meer volhouden, er was geen enkele voorziening. Trouwens, het kwam ook niet in je óp je kinderen in een crèche te doen. Maar we kwamen wel bij elkaar. Meestal bij Ini, want die had het 't moeilijkst." Liet: "Een huisartsenpraktijk en ook nog zes kinderen baren. Niet te geloven!" Ini: "Ik kwam nooit meer ergens." Joke 2: "Ik herinner me dat we een keer bij elkaar zaten en dat ik zei: 'ik kom aan geen boek meer toe, het is alleen maar luiers wassen'. En dat jullie zeiden: 'het is bij mij net eender'. Toen heeft het echt gesudderd. Maar het verwaterde nooit."

Ongedwongen

De laatste tien, twintig jaar is het leven weer wat rustiger. Zo eens per kwartaal komt de jaarclub bij elkaar voor een, dat mag je gerust zo zeggen, tweede bloei. Niet meer met z'n zevenen – Mien is vorig jaar overleden en Els is helemaal verengelt. Maar voor de anderen blijft de jaarclub "een vast punt", "een dagje klessebessen", een gevoel van "je bent weer thuis". Joke 1: "Je kent elkaars background hè. Waar je vandaan komt, elkaars ouders, mannen en kinderen, dat geeft allemaal een band. Ik zal je wel vertellen: als ik veertien dagen in Holland ben, dan móet ik jullie zien. Wat vrienden van vroeger betreft: you are it. Dat is toch wel amazing, niet?" Joke 2: "Hoe

ouder we worden, hoe meer we betrokken raken bij elkaars narigheid. Er zijn nu vier mannen gestorven, maar dan staat je jaarclub op de bres. Dat kun je allemaal met hen bespreken." Ini: "Maar ook vrolijke dingen! Jullie waren toch ook op het huwelijk van een van onze kinderen?"

De taart is op, de foto is gemaakt, en eigenlijk staat men te trappelen om te gaan lunchen in Lage Vuursche. Nog één vraag: was het niet saai, zo'n vrouwenvereniging? Joke 2: "Nee hoor. Jullie mannen denken altijd dat je onmisbaar bent, maar dat is niet zo. Alleen meiden is veel gezelliger. Lekker ongedwongen. Als er jongens bijkomen ben je allebei verrukt van dezelfde knul, of je denkt: bah, ze doet veel te veel tijd aan hem af." Liet: "Het lijkt me niks." Joke 1: "We hebben ons altijd kostelijk geamuseerd."

Oproep voor deze rubriek

Maakt u deel uit van een nog immer actieve – koken, reizen, studeren – groep van afgestudeerden, of kent u andere alumnigroepen die in aanmerking komen voor een reportage in deze rubriek, laat het dan weten aan de redactie van Illuster, telefoon: (030) 2534073, fax: (030) 2533685, e-mail: k.beneken@bur.ruu.nl

Boren naar temperatuur van 200.000 jaar geleden

Utrechtse onderzoekers op Antarctica

Antarctica is een goudmijn voor wetenschappelijk onderzoek. De geschiedenis van de aardbol is er letterlijk bevroren en ligt ongerept verborgen onder een kilometersdikke ijskap. Geologen, biologen en meteorologen van de Universiteit Utrecht trekken dan ook regelmatig naar de zuidpool om haar geheimen te ontsluiten.

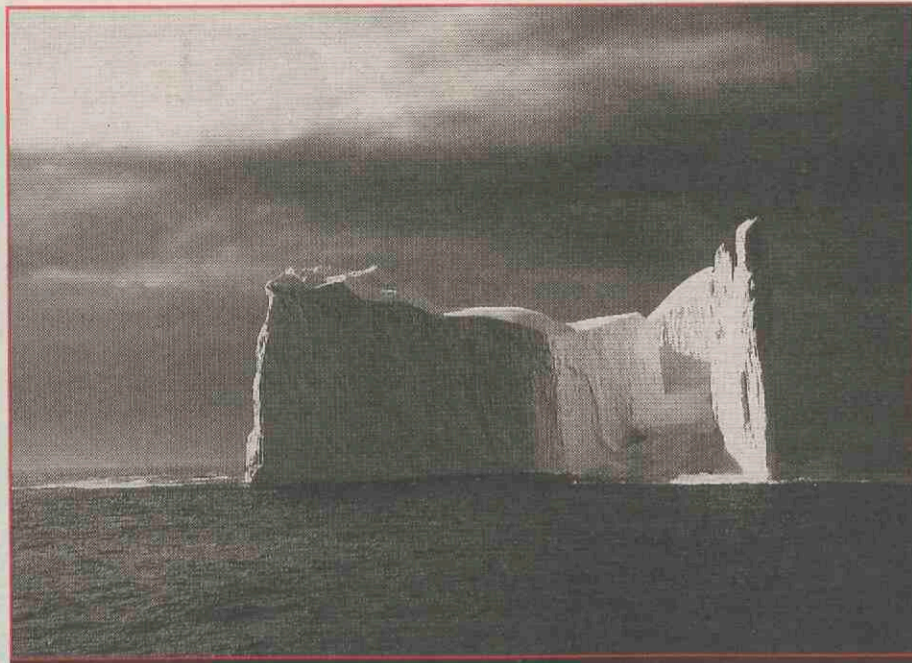
KIKE BEINTEMA * U-BLAD

Marga Zuidervijk, aio bij de faculteit Aardwetenschappen, vertrok afgelopen winter voor geologisch veldwerk naar Antarctica. Samen met Australische geologen uit Melbourne ging ze naar Camp Davis in de Vestfold Hills. Ze heeft er vijf weken over gedaan om met de boot vanuit Australië haar bestemming te bereiken. Waarom wil een geoloog helemaal naar Antarctica om onderzoek te doen; er zijn toch genoeg stenen in de rest van de wereld?

"De gesteenten van de Vestfold Hills zijn bijzonder omdat ze een combinatie van geologische structuren laten zien, die je bijna nergens anders kunt vinden", legt Marga Zuidervijk uit. "Ik doe onderzoek naar de deformatiemechanismen op atomair niveau. Ik heb monsters meegenomen om onder de elektronenmicroscopie te bekijken."

Het natuurlijk evenwicht op Antarctica wordt door dit soort onderzoek nauwelijks verstoord. "De geologen bleven meestal uit de buurt van pinguïnkolonies en andere beesten. De enige die dat niet deed was een bioloog. Die onderzocht juist wat de pinguïns ervan vinden als er mensen in de buurt komen. Het blijkt dat ze dan wel een beetje zenuwachtig worden, maar hun gedrag verandert niet zolang je niet dichterbij komt dan een paar meter."

Al het afval van de onderzoekers, inclusief hun uitwerpselen, werd mee teruggenomen naar de basis. Daar werd een deel verbrand. Het recyclebare afval ging naar Australië, evenals het chemisch afval. Dit deel van Antarctica

Het silhouet van een enorme ijsberg overtreft de stoutste verwachtingen.

wordt heel weinig door toeristen bezocht, omdat het zo slecht bereikbaar is. Zuidervijk: "De Australiërs willen nu bij een van hun bases een vliegveld aanleggen, zodat de vervoerskosten van en naar de bases lager worden. Ik denk niet dat er dan ineens honderden toeristen door de Vestfold Hills gaan lopen. Australië wil het vliegveld gesloten houden voor algemeen gebruik."

Boringen

Ook Utrechtse meteorologen gaan regelmatig naar Antarctica. Zij werken mee aan het grote onderzoeksproject EPICA: European Programme for Ice Coring in Antarctica. In het kader van dit project worden twee diepe boringen gezet. De eerste is al gedaan: de Fransen en de Italianen hebben samen de drieduizend meter dikke ijskap doorboord op Dome Charlie, aan de Australische kant van Antarctica. De Utrechtse meteorologen gingen dit jaar in Dronning Maud Land op zoek naar een geschikte locatie voor de tweede boring. Met rupsvoertuigen trotseerden ze de extreme

kou van het Antarctisch binnenland. Raymond Schorno legt uit wat precies de bedoeling is van het onderzoek dat geleid wordt door prof. dr. Hans Oerlemans. "Gemiddeld valt er op Antarctica ongeveer tien centimeter sneeuw per jaar. Die sneeuw is in een paar honderdduizend jaar opgehoopt tot de enorme ijskap die er nu ligt. Als je gaat boren kom je dus door steeds oudere ijslagen. Van de kernen die naar boven worden gehaald, bepalen we de verhoudingen van verschillende isotopen. De verhouding van de twee meest voorkomende zuurstof-isotopen in de watermoleculen van het ijs is een heel nauwkeurige maat voor de gemiddelde temperatuur op aarde. Door deze verhouding steeds te

meten kan de wereldtemperatuur gereconstrueerd worden tot een paar honderdduizend jaar terug. Dat is interessant, want met de huidige speculaties over klimaatsveranderingen willen we graag weten wat er in het verleden is gebeurd."

Evenwicht

De meteorologen zijn ook in de toekomst geïnteresseerd. Dr. Roderik Van der Wal: "Op dit moment gaan we ervan uit dat er een situatie van evenwicht is tussen de aangroei van het ijs enerzijds, en de smelt en afkalving anderzijds. Onduidelijk is of dat ook echt wel zo is: daarvoor hebben we nog onvoldoende meetresultaten. Maar als we van dat evenwicht uitgaan, kunnen we met behulp van computermodellen bekijken wat er gebeurt als de gemiddelde jaartemperatuur een paar graden stijgt."

De voor de hand liggende conclusie is dat het ijs smelt wanneer het warmer wordt. Maar zo eenvoudig is het niet. Van der Wal: "Warme lucht kan meer vocht bevatten dan koude, dus zal er ook meer waterdamp in de lucht boven Antarctica komen. Het gevolg is dat er meer neerslag valt en de ijskap aangroeit. De temperatuur op Antarctica is gemiddeld min 25 graden Celsius, dus als het een paar graden warmer is vriest het in het grootste deel van Antarctica nog steeds behoorlijk. Alleen aan de kust zal de hoeveelheid smelt toenemen. De vraag is welke van deze effecten het zal winnen." Een andere complicatie is dat 'warmer' ijs vloeibaarder is dan 'kouder' ijs: "Een paar graden verwarming kan ervoor zorgen dat het ijs sneller naar zee gaat stromen, waardoor het totale volume van de ijskap weer afneemt. Kortom, we hebben voorlopig nog genoeg onderzoek te doen."

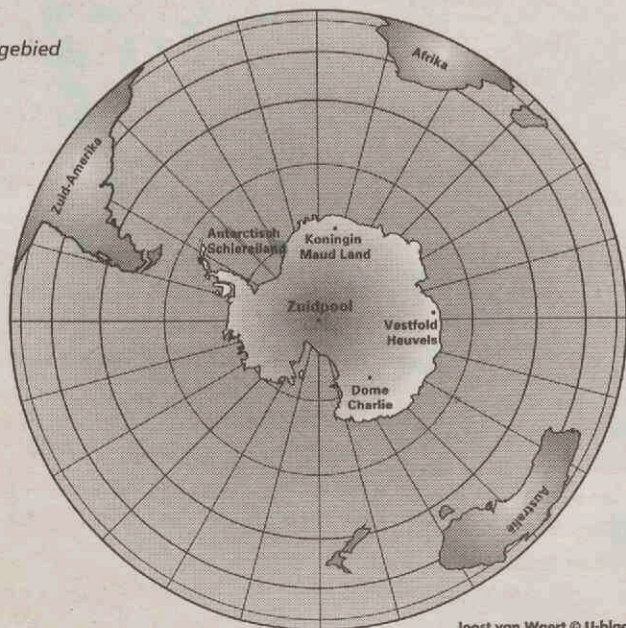
Niets lijkt hier meer belangrijk

Unesco, de organisatie voor onderwijs, wetenschap en cultuur van de Verenigde Naties, organiseerde ter gelegenheid van haar vijftigjarig bestaan een grote expeditie naar Antarctica. Uit 25 verschillende landen kwamen jongeren bijeen om samen te werken aan onderzoek naar de invloed van menselijke activiteit op het Antarctisch milieu. Een impressie van de Utrechtse geologiestudente Kike Beintema:

"We varen door de Gerlache Strait, en daar zie ik het mooiste denkbare uitzicht. De lucht is donkerblauw en de zee is zó onwaarschijnlijk vlak, dat overal om me heen de besneeuwde bergen weerspiegelen in het water. Het schip gaat voor anker, het is doodstil. Het enige geluid dat ik hoor is dat van minuscule kleine luchtbelletjes die vrijkomen uit het smeltende ijs in het water. Aan alle kanten hoor je een zacht getinkel. Niets duidt er op dat hier ooit mensen zijn geweest. De bewoonde wereld lijkt niet meer te bestaan, niets is meer belangrijk. Nu pas besef ik waarom ik me wil

inzetten voor de bescherming van Antarctica. Politieke problemen en oorlogen zijn ernstig, maar die gaan voorbij. Vernietigde natuur herstelt zich niet. De ozonlaag is hier vijftien procent dunner dan op de evenaar, en dat is te merken. Het gezicht insmeren sorteert nauwelijks effect. Het licht is heel intens. Maar in de verte doemt een wolkenfront op: het weer kan hier heel onverwacht omslaan. Een uur later zitten we in een vliegende storm. De kapitein besluit te gaan schuilen bij Deception Island, een vulkanisch eiland. De kraterrand vormt een grote ring. De zee heeft er een gaatje in gemaakt en door deze opening kan het schip de beschutte baai binnenvaren. Op sommige plaatsen is de grond warm, en de zwarte stranden zien er spookachtig uit met de stoomsluizen die zich losmaken van de vloedlijn. De terugreis gaat recht naar het noorden. Twee bultruggen komen uit het niets boven en laten een paar keer heel mooi hun staarten zien bij het duiken. Een mooier afscheid van Antarctica had bijna niet gekund."

Het Zuidpoolgebied

Joost van Waert © U-blad

De kringloop van het vuur

Een dode is koud. Kennelijk heeft de lichaamswarmte hem of haar verlaten. Het is aannemelijk dat die warmte met de crematiestrook vervoerd is naar de zon. In gezuiverde vorm kan de lichaamswarmte vervolgens weer met de zonnestralen terugkeren naar de aarde.

Ziedaar de kringloop van het vuur, die aan de basis ligt van het reïncarnatiegeloof van de Hindoes. Vuur speelt een belangrijke rol in vrijwel alle religies. Het branden van kaarsen, het stoken van wierook, het afschieten van vuurwerk, het zegenen van vuur of de vlam als symbool voor loutering en reiniging zijn vrijwel universele verschijnselen. "In de ontwikkeling

van de mensheid speelt de komst van vuur een uitermate belangrijke rol", licht dr. Ria Kloppenburg – hoogleraar vergelijkende godsdienstwetenschap – dit gegeven toe. "Vuur werd al gauw economisch onmisbaar als warmte- en lichtbron, ter bereiding van voedsel of ter bescherming tegen wilde dieren." In de nomadische samenleving zie je dat vuur 'gekoesterd' wordt. Het kostbare goed moet brandend gehouden worden. Een stam draagt het mee in vuurpotten op het hoofd van de ene naar een andere plaats. Als er, tussen 1500 en 1000 vóór Christus, semi-gesettelde samenlevingen ontstaan die landbouw bedrijven, krijgt vuur er nog een taak bij: het platbranden van stukken bos ter ontginning en bemesting.

Als de grond is uitgeput, trekt de stam weer naar een volgend stuk bos. Vuur speelt dan een belangrijke rol bij de toegankelijkheid en vruchtbaarheid van landbouwgrond. "Uit de speciale functies die vuur voor de vroege samenlevingen had is een cultus ontstaan die tot op de dag van vandaag voortduurt", vertelt Kloppenburg, "Die kreeg bij de Hindoes gestalte in de vuurgod Agni (in het Latijn: Ignis), een bijna monotheïstische god omdat hij optrad als boodschapper: via het vuur werden de offers naar de goden gebracht. Dat maakte Agni tot middelaar tussen mens en goden." De Brahmanen – de leden van de hoogste kaste in de Indische maatschappij aan wie het bren-

gen van vuuroffers is voorbehouden – moeten tot op de dag van vandaag het offervuur in hun huis brandend houden in een vuurpot, waarop overigens óók gekookt wordt. Die dragen ze bij gelegenheid op hun hoofd mee, zoals hun verre voorouders dat uit economische noodzaak al deden. "Zo'n gelegenheid is bijvoorbeeld de crematie van een overledene. Maar ook het huwelijk, het enige Hindoe-'sacrament' waarin vrouwen een rol spelen: bruid en bruidegom lopen zeven maal rond de vuurpot en zeggen onderwijl gebeden op." Ook Hindoes in Nederland gebruiken bij dergelijke gebeurtenissen nog steeds vuurpotten, die aangemaakt zijn met 'Ghee', een soort gesmolten boter. Orthodoxe Hindoes herhalen het vuurritueel 'Havas' zelfs wekelijks. Bij dat ritueel wordt het vuur aangestoken, zingt men liederen voor Agni en andere goden, worden kruiden en wierook op het vuur gegooid. "Het vuur heeft dan de taak wensen en verlangens van de gelovigen naar de goden te brengen, maar ook om te reinigen. Via handbewegingen wordt de rook van het vuur naar de gelovige toegeleid om diens lichaam te zuiveren." Oude tradities rondom het vuur zijn tot op de dag van vandaag bewaard gebleven. "Hoewel die vuur-mythologie in natuurkundig opzicht allang ontzenuwd is, worden de teksten waarin ze beschreven staan nog steeds als heilig beschouwd binnen het Hindoeïsme. De kringloop van het vuur – als metafoor voor de wedergeboorte van de mens – heeft bijvoorbeeld een onafzienbare filosofische literatuur opgeleverd die nog steeds uitgebreid wordt. Daaruit blijkt maar hoe belangrijk 'vuur' binnen zo'n godsdienst als het Hindoeïsme kennelijk nog steeds gevonden wordt." (AH)

Indonesische vulkanen peuzelen Australië op

Roodgloeiende lava die langs de hellingen van een vulkaan omlaagstromen; iedereen kent de onheilspellende plaatjes. De temperatuur van het spul is zo'n duizend graden, weet vulkanoloog dr. Manfred van Bergen. Volgens hem zijn er nogal wat misverstanden over de werking van vulkanen.

"Veel mensen denken dat het binnenste van de aarde dat bij een vulkaan naar buiten komt, permanent gesmolten is", vertelt dr. Manfred van Bergen, werkzaam bij de faculteit Aardwetenschappen. "Maar eigenlijk spelen bij vulkanisme alleen de buitenste vierhonderd kilometer van de aardmantel een rol. De temperaturen daar zijn in de regel niet hoog genoeg om het gesteente te laten smelten." Op sommige plaatsen smelt het gesteente toch, door de beweging van de aardmassa's waarop de continenten liggen. In het midden van de oceanen bewegen die bijvoorbeeld uit elkaar. Tussen de schollen is er een opwaartse stroming van vast materiaal. Dat gaat hooguit met een paar centimeter per jaar, maar die snelheid is al genoeg om het hete gesteente door drukafname te laten smelten. Waar de schollen naar elkaar toe bewegen en onder elkaar schuiven gaat de druk plaatselijk juist omhoog, maar er is een ander effect dat er toch voor zorgt dat het gesteente smelt. De onderschuivende lagen bevatten namelijk

nogal wat water; door de hogere druk en temperatuur komt het vrij en dat heeft een lager smeltpunt in het gesteente tot gevolg. Zo ontstaan er dus in de aardmantel bellen gesmolten gesteente, magma, omringd door vast gesteente. Door de opwaartse kracht zoeken ze hun weg naar boven. "Alleen kunnen ze niet altijd even gemakkelijk door het dunne vernisje van de aardkorst heen", zegt Van Bergen. Een paar kilometer onder het aardoppervlak, ontstaan dan magmareservoirs. Een barst of spleet kan tot een plotselinge uitbarsting leiden. Maar vulkanen braken niet alleen lava uit. Waar komen bijvoorbeeld de asregens vandaan die steden kunnen bedelven? Van Bergen: "As is fijn gefragmenteerd gesteente dat weggeschoten wordt. In een vulkaan komen door de hitte namelijk ook gassen vrij. Door de druk die dat geeft kan een prop gesteente als een champagne-kurk weggeschoten worden, maar een berg kan ook in zijn geheel ontploffen."

Geschiedenisboek

Soms is de 'as' zo fijn dat hij als stof in de atmosfeer blijft. Grote brokken steen vallen meestal vlakbij de vulkaan al weer op de grond. Van Bergen onderzoekt in de lagen op een vulkaanhelling hoe de vulkaan zich in dit opzicht in het verleden gedragen heeft. Dat

'geschiedenisboek van de vulkaan' kan helpen om toekomstige uitbarstingen te voorspellen. "Als je hele dikke pakketten van dit soort afzettingen vindt, weet je dat er in het verleden gigantische uitbarstingen zijn geweest. Neem bijvoorbeeld die van de Pinatubo op de Filipijnen in 1991, een van de grootste uitbarstingen van deze eeuw. Iedereen dacht dat die allang uitgedoofd was, maar als je de oude lagen goed bekeken had, wist je dat het een flinke joekel van een vulkaan was." Hoe spectaculair een uitbarsting ook mag zijn, Van Bergen, die zelf begin jaren zeventig in Utrecht heeft gestudeerd, geeft voor zijn onderzoek de voorkeur aan niet-werkende vulkanen. "Wij willen graag materiaal uit de aardmantel onderzoeken en zien de vulkaan dus vooral als een transportmiddel om het aan de oppervlakte te krijgen, zodat we erbij kunnen. In Indonesië hebben we zo bij een reeks vulkanen lava's gevonden met een samenstelling die hoort bij de Australische continentrand. Die is er daar kennelijk ondergeschoven. De Indonesische vulkanen zijn bij wijze van spreken Australië aan het oppeuzelen." (FvM)

Dr. Manfred van Bergen studeerde in 1977 af in de geochemie en in de structurele en toegepaste geologie aan de Universiteit Utrecht. Hij is daar nu werkzaam als wetenschappelijk medewerker geochemie/petrologie.

De vonk in de wetenschap

Sol Iustitiae Illustrata Nos – Zon der Gerechtigheid verlicht ons – is sinds de oprichting van de Utrechtse Illustre School in 1634 de zinspreuk op het embleem van de Utrechtse universiteit. Het embleem zelf bestaat sinds jaar en dag uit een stralende zon, met daarin het wapen van Utrecht.

Oorspronkelijk werd de zon weergegeven met drie soorten stralen: scherpe punten, gegolfde stralen en fijne lijnen die een krans van zonlicht vormden. In het huidige embleem is de lichtkrans zwart en zijn de gegolfde stralen

omgezet in scherpe punten. De zon in het embleem is de Zon der Gerechtigheid, God. God als schenker van verlichting van de geest van de mens, waardoor de mens tot inzicht komt. Het wapen van Utrecht fungeert als schild voor de universiteit. De overheid heeft namelijk een door God ingestelde taak tot bescherming.

Sol Iustitiae Illustrata Nos. De waarheid kan alleen gevonden worden als het verstand, de rede door goddelijk licht wordt bestraald. Of, zoals emeritus hoogleraar geschiedenis van het christendom, professor Van den Broek

schrijft in de Diesrede van 1995: "In onze gesecculariseerde tijd zou een dergelijke zinspreuk niet licht als devies van een openbare universiteit gekozen worden. Iedere onderzoeker kent echter het opwindende moment dat hem of haar een licht opgaat, waarbij in een flits zin en samenhang van losse gegevens zichtbaar wordt." (PJ)

Bron: Prof. dr. Roelof van den Broek, Over het wapen en de zinspreuk van de Universiteit Utrecht. Hy leeret ende beschuttet. Dies Natalis 1995, Universiteit Utrecht.

De aarde

In het septemnummer van Illuster staat het thema 'Aarde' centraal. Lezers die een deskundige bijdrage willen leveren kunnen zich tot 1 juli melden bij de redactie: Illuster, (030)2534073, e-mail: k.beneken@bur.ruu.nl

Embleem op de titelpagina van de bundel die ter gelegenheid van de opening van de Illustre School in 1634 werd uitgegeven (Universiteitsbibliotheek).

In de ruimte is geen vuur

Om te beginnen: vuur bestaat niet in de ruimte. Vuur is een chemische reactie waar zuurstof voor nodig is. In de buitenaardse ruimte is zuurstof zo goed als afwezig. Het beeld van de zon als een brandende vuurbal is dus onjuist.

In feite hebben we het over een hete gasbol die warmte en licht uitstraalt. Vergelijk het met een gloeilamp of een straalkacheltje, daar komen ook geen vlammen aan te pas. De zogenaamde vlammen die we met een speciale kijker kunnen zien zijn in werkelijkheid wolken gas en stof die de zon het heelal in blaast. De ruimte kent wel hitte, opgewekt door gigantische krachten in de kosmos. Want de vrede die we al starend naar de sterren gewaarworden is maar schijn. In werkelijkheid is het heelal een hectisch gebeuren, waar expansie en samenballing plaatsvindt, waar hemellichamen zich bewegen met duizelingwekkende snelheid, waar zich heftige chemische reacties voordoen, en waar sterren ineensklappen en exploderen.

Al die activiteit zou zo'n vijftien miljard jaar geleden zijn begonnen met wat we de 'oerknal' of 'big bang' noemen. In het begin was het heelal nog erg klein. Het bestond uit minuscule kleine deeltjes en de dichtheid was hoog. Tijdens de oerknal begon dit heelal plotseling uit te zetten. In de allereerste fase ging dit heel snel en bedroeg de temperatuur vele triljoenen graden. Tegenwoordig zet het heelal al nog steeds uit, maar minder snel. Het is inmiddels ook danig afgekoeld. Maar de straling die bij deze oerknal vrijkwam is nog steeds meetbaar.

De uitdijende wolk gas en stof dreef niet gelijkmatig de ruimte in. Waar de dichtheid van de materie iets groter was, balde deze zich

onder invloed van de zwaartekracht samen. Op die manier ontstonden miljarden 'klonten'. Naarmate de dichtheid van zo'n klont toenam, groeide de druk en steeg de temperatuur tot een hoogte waarbij kernfusie plaatsvindt. Zo ontwikkelden zich sterren, gegroepeerd in sterrenstelsels of 'galaxies'.

Een van die sterren is de zon: minder dan een speldeprikje in een onmetelijk en almaar uitdijend universum. De temperatuur van de zon varieert van zo'n 6000 graden Celsius aan het oppervlak tot 20 miljoen graden in de kern. Rond de zon zweeft nog een heleboel los materiaal in de vorm van planeten, manen, losse brokken en stof. Sommige brokken scheren eens in de zoveel tijd als kometen langs de aarde.

Onze zon is nu zo'n vijf miljard jaar oud. De aarde een half miljard jaar jonger. Nog altijd drijven wij verder de ruimte in en verwijderen wij ons verder van naburige sterrenstelsels. Met de vraag hoe lang dit nog door zal gaan, komen wij aan de grenzen van ons wetenschappelijke inzicht en betreden wij de wereld van het mystieke.

Maar de wetenschap schrijdt voort. Recente zwaartekrachtmetingen wijzen erop dat we waarschijnlijk 90 procent van de materie in het heelal nog niet kennen omdat deze onzichtbaar is. Wellicht liggen hierin de antwoorden op de talloze vragen die er ten aanzien van het heelal nog bestaan. Want we weten eigenlijk nog nauwelijks iets van het heelal. Wat we in ieder geval wél weten is dat de zon nog zeker vijf miljard jaar mee kan voordat ze is opgebrand. Een geruststellende gedachte. (KV)

Met dank aan dr. Vincent Icke en drs. Mattieu Bastiaansen, allebei alumni van de faculteit Natuur- en Sterrenkunde.

Het vuur

Naar welke oorzaken is de wijsgeer op zoek om tot echte wijsheid en kennis te komen? Wat is het oerelement waartoe de veelheid van de dingen kan worden herleid? De oude Grieken braken zich over die vragen al het hoofd. Empedocles komt als eerste tot een rijtje van vier: aarde, water, vuur en lucht. Die indeling heeft eeuwenlang het wereldbeeld beheerst. Illuster koos de vier klassieke elementen als uitgangspunt van een reeks middenpagina's. Welke rol spelen zij in de hedendaagse wetenschap? In deze eerste aflevering staat het vuur centraal.

De dansende Shiva Nataraja, omringd door een hoog van vuur, representeert voortdurende vernietiging en herschepping van de kosmos.

Van Empedocles is het begrip 'element' afkomstig. Hij onderscheidt aarde, water, lucht en vuur. In deze afbeelding weergegeven als achtereenvolgens het beest, de draak, de vogel en de engel.

Te vuur en te zwaard

Op de laatste bladzijde van zijn standaardwerk 'Vuur en beschaving' constateert de Amsterdamse hoogleraar Goudsblom dat mensen in de twintigste eeuw 'meer dan ooit met vuur schade en lijden hebben toegebracht'.

Hij sluit af met de vaststelling dat het vermogen tot beheersing van het vuur (de rode draad in zijn boek) zelf ook weer om beheersing vraagt. Zonder twijfel doet die conclusie vooral opgeld bij het tot nu toe sterkste staaltje vuurbeheersing: 'the absolute weapon', de atoombom.

"De immer groeiende vuurkracht loopt synchroon met de ontwikkeling van de omwegproductie", meent prof. dr. Jan Geert Siccama, bijzonder hoogleraar in de geschiedenis van de veiligheidsproblematiek. "Vanaf de vuistkei zijn er met behulp van kapitaalgoederen steeds 'betere' wapens gefabriceerd met een steeds grotere 'slachtofferproductie'. De gebroeders Dupuy hebben die trend aardig weergegeven met hun 'lethality index'. Deze laat zien hoeveel slachtoffers wapens per

uur konden maken. Aan het eind van de exponentieel oplopende curve staat voorlopig een bom van 58 megaton die ooit bij Nova Zembla tot ontploffing is gebracht."

"Overigens blijkt uit een proefschrift van de Groninger Gerard Aupers dat het feitelijk aantal slachtoffers in oorlogen niet is toegenomen. Dat is weer een gevolg van de grotere nauwkeurigheid van wapens. Je hoeft geen vracht bommen meer naar beneden te gooien of groot vuur aan te wenden om het doel te raken. De collateral schade, zoals dat zo mooi heet, wordt beperkt. De chirurgische precisie waarmee men de vernietigende kracht van het vuur in werking kan stellen maakt wel dat de gevolgen van die kracht voor de 'uitbrenger van het vuur' abstract blijven. Je kunt nu in een raketzilo zitten, op een knop drukken, en enkele minuten later ligt Sint Petersburg in een stofwolk. Geweld wordt steeds meer losgekoppeld van agressie. Iedereen kent ook de beelden van de Amerikaanse piloten op de vliegdekschepen tijdens de Vietnamoorlog. Lekker in het zonnetje, een beetje aan het vissen, terwijl op de achtergrond de

vliegtuigen voor hun missie vertrekken." De vuurkracht of het explosieve vermogen is volgens Siccama zelden de enige bepalende factor in een oorlog. Andere factoren zijn mobiliteit en bescherming. Zelf beleeft hij veel plezier aan het analyseren van de eerste wereldoorlog. "Die oorlog geldt om verschillende redenen als een breekpunt in de militaire geschiedenis. Hij tekende ondermeer het failliet van de offensieve oorlogvoering. De ontwikkeling van de techniek was niet in overeenstemming met het strategische denken. In de loopgravenoorlog werd bijvoorbeeld voor het eerst gebruik gemaakt van het rookloos explosief. Was het voorheen door de enorme rookontwikkeling voor de verdediging vaak een kwestie van lukraak schieten, nu was het gehele schootveld te overzien." "Daarbij kwam dat het machinegeweer in de Amerikaanse burgeroorlog zijn intrede had gedaan. Ook in de Boerenoorlog en de

Russisch-Japanse oorlog had het zijn waarde ruimschoots bewezen. Er ontstond een situatie van 'man against fire'. Alle partijen waren ten strijde getrokken onder het credo 'thuis voordat de bladeren vallen', maar ze kwamen terecht in een patstelling. De introductie van de atoombom aan het einde van de tweede wereldoorlog zorgde voor een nieuwe revolutie in het strategisch denken. Geen zinvolle overwinning was meer mogelijk. Toch hebben we tot 1989 steeds meer oorlogen gezien en neemt het aantal slachtoffers weer iets toe, vooral omdat de oorlogen langer duren." (XB)

Prof. dr. Jan Geert Siccama is in 1971 in Amsterdam afgestudeerd in de algemene politieke en sociale wetenschappen. Hij is hoofd van de afdeling onderzoek van het Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen Clingendael en bijzonder hoogleraar aan de Universiteit Utrecht.

Hoge cijfers niet doorslaggevend

Fortis en Shell in slag om afgestudeerden

Jong talent is schaars en de vraag is groot. Bedrijven hanteren tal van strategieën om het neusje van de zalm van universiteiten en hogescholen binnen te halen. In het laatste studiejaar wordt er toegeslagen en krijgen toppers een uitnodiging om te solliciteren.

OENE VAN DER WAL * U-BLAD

Steeds vaker worden excentrieke middelen gebruikt om bij de studenten in het gevele te komen: een ballonvaart, een helikoptervlucht boven Nederland of een dagje terreinrijden in de polder. Zoals een personeelsfunctionaris formuleert: "Je moet zo leuk mogelijk iets in de markt zetten om studenten te triggeren daarvoor in te tekenen."

Traditionelere wervingsmethoden, zoals bedrijvendagen en bedrijfspresentaties hebben zeker niet afgedaan. De personeelsadvertentie in krant of vakblad is ook zo'n gangbaar middel om personeel te recruter. Maar het succes van de advertentie is per sector, en ook per onderneming, zeer uiteenlopend. Terwijl verzekeraar Fortis Nederland 85 procent van zijn managers op het hoofdkantoor met advertenties werft, krijgt de Caesar Groep, een automatiseringsbedrijf in Nieuwegein, nauwelijks antwoord op advertenties. Drie jaar geleden was dat nog anders, vertelt Aad Vanca, verantwoordelijk voor werving en selectie bij de Caesar Groep. "Als we toen een advertentie plaatsten, kregen we honderd reacties. Nu ben ik blij als we er vijf krijgen. De respons is dramatisch slecht." Bij branchegenoot Cap Gemini ligt dat anders. Van de bijna vierhonderd mensen die vorig jaar werden aangenomen, kwam de helft door advertenties binnen. Nog eens honderd à honderdvijftig nieuwelingen werden via bedrijvendagen geworven, aldus Wim Starink, personal deve-

lopment manager bij Cap Gemini. Ondanks het wisselende succes van de personeelsadvertentie kan voorzichtig gesproken worden van een verschuiving naar andere middelen om goede mensen überhaupt nog te interesseren, meent Ronald van Rooden, algemeen secretaris van de Organisatie van Adviesbureaus voor Werving en Selectie. Het werven met leuke reisjes en helikoptervluchten bevalt studenten echter niet best, leert een enquête van de Caesar Groep onder 530 hbo-informaticastudenten. "Men wil inhoudelijk worden benaderd en niet als kinderen", zegt Vanca.

Opstap

De tendens van de afgelopen jaren is echter dat bedrijven in de slag om de student zelf actief de boer op moeten om zich bekend te maken. Reden voor Fortis Nederland om de recruiting sinds kort systematisch aan te pakken. De verzekeraar selecteerde zeven universiteiten waarop de aandacht wordt gericht, waaronder Utrecht, Rotterdam en Leiden. Een netwerk van contactpersonen in die steden legde contact met faculteitsverenigingen. Vervolgens sloot Fortis met deze verenigingen contracten af voor individuele cv-gesprekken, banenmarkten, advertenties en workshops. Volgens Corretta ten Hage van de afdeling Werving en Loopbaanadvies van Fortis is het nog moeilijk te zeggen of deze aanpak zijn vruchten afwerpt. Van de huidige zestien trainees bij Fortis zijn er enkelen ook door open sollicitaties binnengekomen. De Juridische Studenten Vereniging Utrecht organiseerde afgelopen februari een bedrijvendag voor juristen. Advocatenkantoren, bedrijven, maar ook het ministerie van Buitenlandse Zaken en de KNVB presenteerden zich vrijblijvend en gaven workshops. In april volgde een individuele gesprekkendag, een serieuze opstap naar een sollicitatie. De bedrijven-

dag is een van de belangrijkste middelen om direct persoonlijk contact te leggen met studenten. "Als je er als bedrijf niet staat, is er misschien een kans verkeken", zegt Monique de Ligny, woordvoester van ABN-Amro. Bedrijven kunnen bovendien zien wat concurrenten doen. "Je gaat als onderneming stuk als je niet op bedrijvendagen bent", meent ook Wim Starink van Cap Gemini, dat jaarlijks op zo'n 200 bedrijvendagen present is. De bijeenkomsten zijn niet alleen wervend, maar ook imagovormend. Dankzij de bedrijvendagen is de naamsbekendheid van het jonge Cap Gemini de afgelopen drie jaar verdrievoudigd, zo blijkt uit marktonderzoek.

Business games

Voor een alom bekende multinational als Shell zijn de bedrijvendagen lang niet zo interessant, relateert Bert Regeer, woordvoerder van Shell Nederland. "Alles heeft zijn charme. In de regel bouwen wij op contacten die wij hebben bij faculteiten en studentenverenigingen. We doen ook contacten op als een vereniging ons uitnodigt om bijvoorbeeld over Shells visie op een

"Respons op personeelsadvertenties is dramatisch"

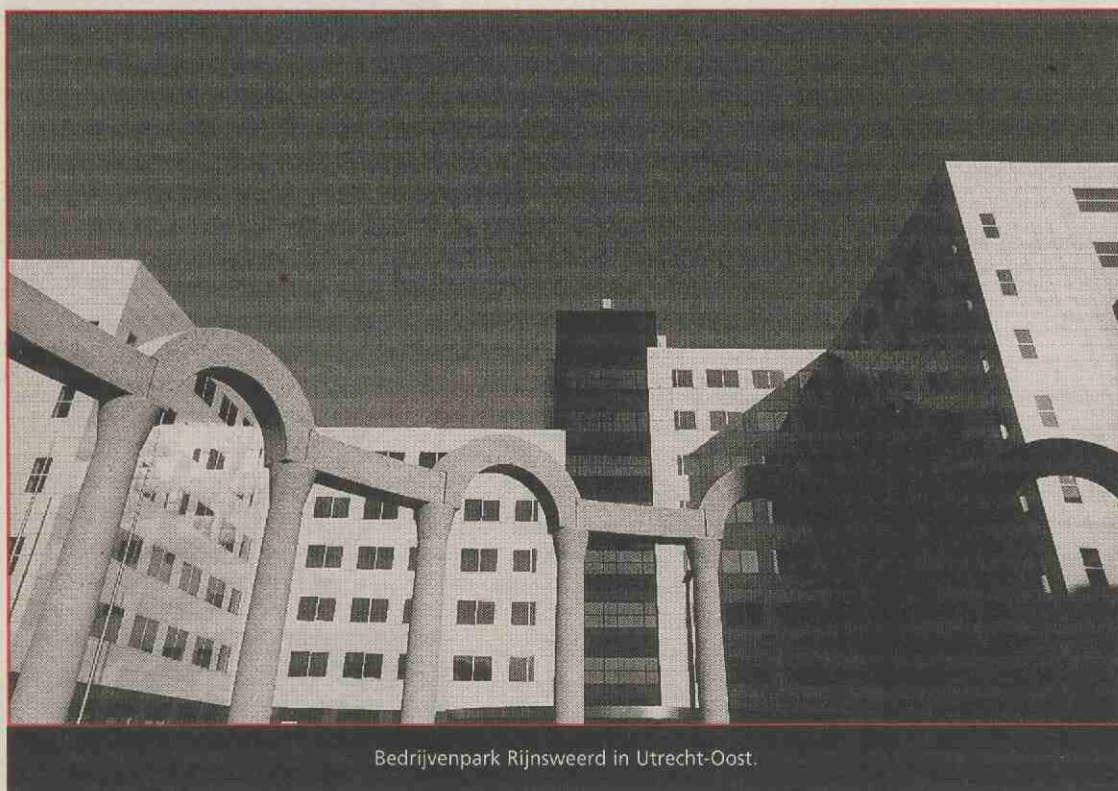
actueel onderwerp te komen spreken." Shell organiseert bovendien 'business games', waarbij studenten een dag lang op het bedrijf een 'zeer waarheidsgetrouwe' case spelen. Shell bekijkt dan hoe de studenten op problemen reageren en kan vervolgens besluiten iemand voor een gesprek uit te nodigen.

ABN-Amro pakt het weer anders aan. De bank heeft jaarlijks behoefte aan zo'n honderdvijftig academici en tussen de

twee- en driehonderd hbo'ers. Een deel daarvan komt binnen na deelname aan de hbo-dagen of de 'banking course'. De hbo-dagen worden in oktober voor de vijfde maal gehouden. Woordvoester De Ligny verwacht zo'n 250 reacties op de vorige week in de landelijke dagbladen geplaatste advertentie. Hiervan zullen honderd mensen door ABN-Amro worden uitgenodigd. Meer dan de helft van de deelnemers komt in een sollicitatieprocedure terecht. De vijfdaagse 'banking course' voor ouderejaars academici kent een langere traditie: dit jaar wordt zij voor de dertiende maal georganiseerd. De selectie van de 32 deelnemers is zeer streng, maar het idee is hetzelfde als bij de hbo-dagen: intensieve wederzijdse kennismaking. Een ander beproefd wervings- en selectieinstrument van ABN-Amro is de stage. Jaarlijks vergeeft de bank circa zestig stageplaatsen in het land en evenzoveel op het Amsterdamse hoofdkantoor.

Carrièreborrels

Persoonlijk contact is het belangrijkste bij het aantrekken van nieuwe mensen, meent Ron Beulink, manager personeelszaken bij Coopers en Lybrand. Voor zijn drie onderdelen, accountancy, belastingadvies en management consultancy, heeft Coopers dit jaar behoefte aan circa 650 mensen. Veruit de meesten hiervan zijn direct afkomstig van universiteit en hogeschool. Coopers afficheert zich als een bedrijf met een informele cultuur en zo is ook het karakter van de werving onder studenten via zogeheten 'in house-dagen' en carrièreborrels. Een 'in house-dag' bij Coopers en Lybrand eindigt meestal met paintball, laserquest of karten. Voor de hele goeden organiseert het bedrijf een internationale zomerschool op Cyprus. Aan goede mensen wordt een waslijst aan eisen gesteld: affiniteit met het werk en de bedrijfscultuur, ambitie, creativiteit, analytisch vermogen, sociale vaardigheden. Hoge cijfers werken nooit tegen iemand, maar zijn niet doorslaggevend. Starink, van Cap Gemini: "Bij ons zijn de besten niet altijd de besten van de universiteit."

Bedrijvenpark Rijnsweerd in Utrecht-Oost.

Arbeidsmarktmonitor

De Universiteit Utrecht onderneemt verschillende activiteiten om meer zicht te krijgen op de aansluiting van opleidingen op de arbeidsmarkt en deze zo nodig te verbeteren. Het onderzoek onder neerlandici (zie pagina 1) is er één van; een ander initiatief is de onlangs gestarte universitaire arbeidsmarktmonitor. Afgestudeerden worden een jaar en vier jaar na het behalen van hun doctoraal telefonisch ondervraagd over hun positie op de arbeidsmarkt en hoe hun opleiding hen daarop heeft voorbereid. Het enquêteren van de groep die in 1995/1996 is afgestudeerd is in april begonnen. De universiteit loopt met dit onderzoek vooruit op de plannen van de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten om, in navolging van het hoger beroepsonderwijs, vanaf 1998/1999 een landelijke monitor op de zetten.

Warm hart en koel hoofd gevraagd

Het entreebewijs voor de advocatuur

Opleidingsplaatsen bij advocatenkantoren zijn begeerd. De concurrentie onder (bijna) afgestudeerde rechtenstudenten voor een stage is groot. Een stevig c.v., strategisch denken en een goede timing zijn vaak bepalend voor succes.

NIEK PAS * U-BLAD

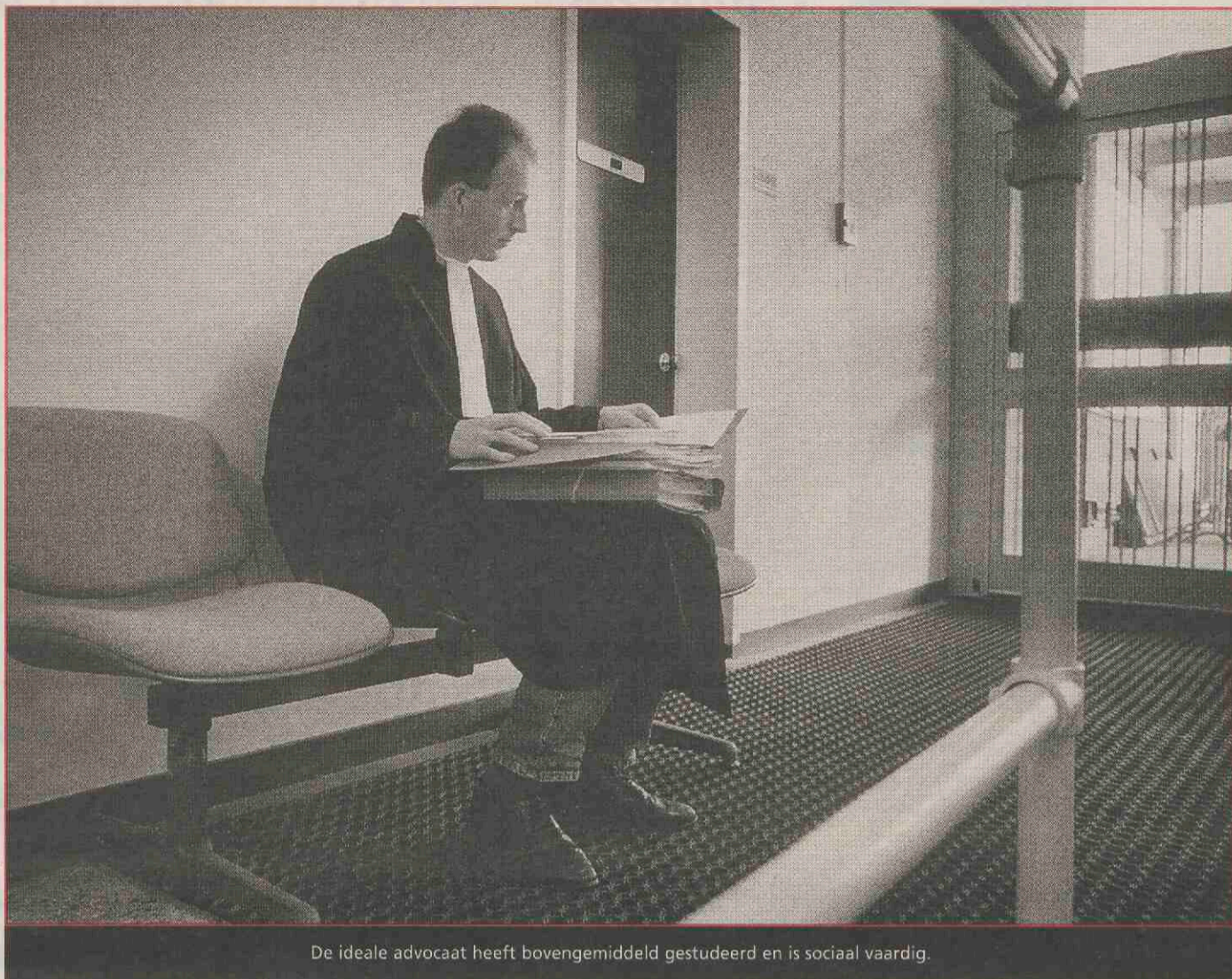
Binnenkort hoopt Karin Regenboog af te studeren op de specialisaties 'recht en economie in bedrijf en maatschappij' en 'economie, publiek en bedrijfsrecht'. De 23-jarige studente schrijft nu een dubbelscriptie over misbruik van voorwetenschap bij effectentransacties. Het laatste studiejaar staat bij haar volop in het teken van de arbeidsmarkt. "Ik geef me alleen op voor advocatenkantoren, ik weet absoluut zeker dat ik de advocatuur in wil." Dat is niet altijd zo geweest. Oorspronkelijk was ze van plan het bedrijfsleven in te gaan, maar een stage deed haar van gedachten veranderen. "In een commerciële functie zou ik de inhoudelijke kant van mijn studie te veel moeten loslaten. Bovendien heb je daar de concurrentie van bedrijfseconomen."

De advocatuur heeft over belangstelling niet te klagen. Dagelijks ontvangt advocaat Van Beurden, van kantoor Van Benthem & Keulen, een stapel brieven met stage-aanvragen en open sollicitaties. Recruteren begint voor hem vaak al halverwege het studietraject. Er worden dagen georganiseerd waar studenten zich bij kantoren kunnen inschrijven voor informatie. Informele borrels, contacten met allerlei studentendisputen – selectie en werving is een continuproces. "Daarnaast vangen we ook wel eens wat op via de collegebanken en werkgroepen. Deze onderhandse manier van werven is wel het belangrijkste. Alleen voor zeer specifieke functies grijpen we naar open sollicitatie", aldus Van Beurden.

Het eisenpakket dat zijn kantoor aan aspirant-advocaten stelt omschrijft hij als een 'warm hart en koel hoofd'. De ideale aanstormende advocaat-stagiaire heeft bovengemiddeld gestudeerd en is sociaal vaardig. Een verdergaande belangstelling dan alleen maar de boeken wordt zeer op prijs gesteld. Met iemand die alleen maar negens en tiens heeft gescoord, maar nog nooit van de zolderkamer is geweest, is niets aan te vangen. Maar, zo voegt Van Beurden er aan toe, "het ligt er ook aan welke plek je wilt invullen. Als advocaat moet je met vogels van diverse pluimage kunnen omgaan." Combinaties zijn trouwens zeldzaam. "Het is natuurlijk prachtig als je het schaap met vijf poten tegenkomt, maar die zijn niet zo heel dicht gezaaid."

Bovengemiddeld

Aan het c.v. van Karin zal het niet liggen: actief lid van een van de grote studentenverenigingen, voor de rechtenfaculteit meegedraaid in de studentenintroductie, en daarnaast 'gewone' werkzaamheden zoals

De ideale advocaat heeft bovengemiddeld gestudeerd en is sociaal vaardig.

telemarketing en een job als tentamensurveillant bij de Hogeschool van Utrecht. Bovendien heeft ze zich bij Integrand Utrecht (een bemiddelingsbureau dat vergevorderde doctoraalstudenten aan werkopdrachten helpt bij bedrijven en instellingen) bezighouden met de functies 'bedrijven pr' en 'logistiek'. De kroon op haar curriculum is een verblijf van zes maanden aan de rechtenfaculteit in Parijs, gelardeerd met een studentenstage van twee maanden bij advocatenkantoor Houthoff in Rotterdam. En Karin wil meer. In september hoopt ze bij de Nederlandse vestiging van Nauta Dutilh in Parijs als stagiaire aan de slag te kunnen. "Pas toen ik de Nederlandse stage ging lopen, dacht ik: Dat wil ik ook in Parijs."

De banenmarkt voor rechtenstudenten die een pad zoeken binnen de advocatuur is een hectische omgeving. Talent wordt opgespoord en weggeplukt. Karin: "Als het echt serieus wordt, wordt er flink aan je getrokken. Bovendien is het bij solliciteren slim als je meerdere ijzers in het vuur hebt, daar kan je bij een eventueel gesprek mee schermen. De kantoren zijn daar erg gevoelig voor." Karin noemt zichzelf bovengemiddeld omdat ze veel gedaan heeft. "Maar als ik soms andere studenten tegenkom, ja, dan krijg ik het wel eens op mijn heupen. Ik heb goede communicatieve en sociale vaardigheden, maar mijn cijferlijst zou roet in het eten kunnen gooien. Want zo uitmuntend is die nu ook weer niet.

Van de andere kant, met een zeven gemiddeld gaan ze niet echt zeuren. Wat ook telt is dat ik vrij nominaal gestudeerd heb: weinig hertentames, twee richtingen. Het is allemaal wel erg spannend. De ene dag ben ik zenuwachtiger dan de andere, maar ik weet wel dat het me uiteindelijk lukt."

Multinationals

De gerichtheid op de arbeidsmarkt is de laatste jaren duidelijk toegenomen, en de concurrentie is groter. Annie Tummers, studieadviseur bij Rechten, denkt genuanceerd over wat ze "dat gestresste gedoe over de arbeids-

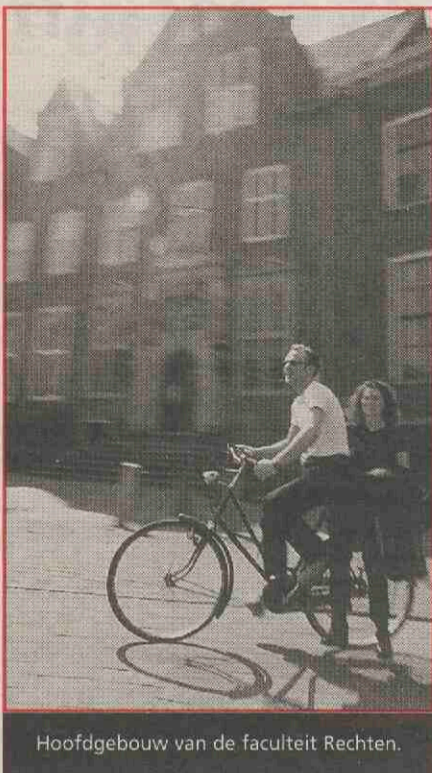
"Dat gestresste gedoe over de arbeidsmarkt!"

markt" noemt. Ze merkt maar weinig van een nerveuze arbeidsmarktorientatie of gespannen studenten, laat staan ellebogenwerk onderling. En een concurrentieslag ziet ze al helemaal niet. "Soms heb ik wel eens het idee dat studenten denken dat ze alles gedaan moeten hebben om een plek te veroveren op de arbeidsmarkt. Daar maken ze elkaar wel eens gek mee." Belangrijk is dat studenten zich van hun keuze bewust zijn. "Van de

andere kant moet het niet zo zijn dat ze alléén maar studeren vanuit het arbeidsmarktperspectief. Het plezierige van een academische studie is dat het soms raar kan lopen, dat niet alles van te voren vastligt."

Bedrijven en – in mindere mate – kantoren benaderen haar steeds vaker, op zoek naar 'goede' studenten. Tummers stelt zich terughoudend op als het gaat om bemiddelen, zeker waar het advocatenkantoren betreft. "Daar waag ik mij niet aan, dat vind ik niet zuiver, zeker niet als er naar één persoon wordt gevraagd." Persoonlijk heeft ze niet de indruk dat er tegenwoordig een run is op de advocatenkantoren, in ieder geval niet beduidend meer dan voorgaande jaren. "Ze blijven trekken, zeker, want daar leer je toch het juridische handwerk waarvoor je komt studeren."

Intussen ziet Karin Regenboog de verschillende sollicitatierondes met weinig plezier tegemoet. "Hoe verder je komt, hoe enger het wordt. Stel, je bent met zijn tweeën over en je kent de ander. Helaas, hard en moeilijk, maar ik zou er wel voor gaan." Ze hoopt in ieder geval op een groot kantoor. "Ik heb nu eenmaal meer affiniteit met multinationals. Bovendien weet je dat je een goede opleiding krijgt, en mocht ik na drie jaar alsnog terug willen naar het bedrijfsleven, dan kan dat. Ik probeer zo hoog mogelijk in te zetten, je kunt altijd nog terug. Maar begin je bij een klein kantoor, dan is de weg veel langer."

Hoofgebouw van de faculteit Rechten.

Onderzoek Rechten verbreedt horizon

De juridische faculteiten van Maastricht, Tilburg en Utrecht hebben besloten om een 'strategische samenwerking' te beginnen op gebied van wetenschappelijk onderzoek. De klemtoon komt te liggen op de internationale oriëntatie van het recht en op dwarsverbanden met de sociale en geesteswetenschappen.

De samenwerking is een uitvloeisel van het eindrapport van de Overlegcommissie Verkenningen. Die maakte in opdracht van minister Ritzen van Onderwijs en Wetenschappen een analyse van de strategische betekenis op de langere termijn van divers wetenschappelijk en technologisch onderzoek. Nog onlangs verscheen het OCV-rapport 'Technologie voor de Maatschappij van Morgen'. Het rapport voor

de Rechtsgeleerdheid verscheen eind 1995. "Rechtsontwikkeling is verknoopt met de ontwikkeling van de samenleving waarvan het recht altijd en onvermijdelijk deel uitmaakt", aldus de toelichtende notitie van de Utrechtse faculteit. Met die maatschappelijke ontwikkelingen worden onder meer de 'globalisering', 'individualisering' en 'fragmentatie' bedoeld, maar ook de Europeanisering enerzijds en de regionalisering anderzijds. "Juist van het recht wordt op dat punt een bijzondere bijdrage verwacht", aldus de notitie.

De samenwerkende faculteiten willen die 'bijzondere bijdrage' gaan leveren door meer samenwerking met de sociale en geesteswetenschappen en door een versterking van de internationale oriëntatie.

Bij die 'radicale horizonsverbreding in het

onderzoek' zoeken de drie juridische faculteiten wél aansluiting bij reeds ontwikkelde 'zwaartepunten'. In Utrecht betreft dat de onderzoekscholen Arbeid, Welzijn en Sociaal-economisch Bestuur, en Rechten van de Mens. AWSB is een samenwerking van de sociale faculteiten van Utrecht, Tilburg en Rotterdam alsmede van de juridische faculteiten van Utrecht en Amsterdam, waarin met name veranderingen in de verzorgingsstaat en de sociale rechtsstaat onderwerp van onderzoek zijn. In Rechten van de Mens werken de juridische faculteiten van Utrecht, Maastricht, Rotterdam en Tilburg samen, alsmede de Utrechtse letterenfaculteit. Hierin worden internationale normen op het gebied van de rechten van de mens en de toepassing en naleving daarvan onderzocht. (AH)

Technische variant kunstmatige intelligentie

Met ingang van het studiejaar 98/99 biedt de faculteit Wiskunde & Informatica de opleidingsvariant technische kunstmatige intelligentie (TKI) aan. De opleiding is een aanvulling op de reeds langer bestaande – bij Wijsbegeerte ondergebrachte – opleiding cognitieve kunstmatige intelligentie (CKI).

"Met name van studenten CKI kregen we te horen dat er behoefte is aan een hardere bèta-variant", aldus facultair voorlichter Annemiek van Gorp. "Bovendien is er op de arbeidsmarkt duidelijk vraag naar kunstmatige-intelligentiespecialisten met een groter

aandeel informatica in hun opleiding."

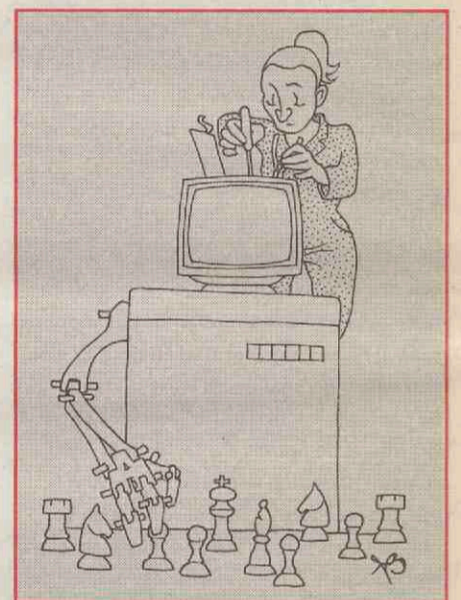
De nieuwe opleiding bevat dan ook tachtig procent informatica-onderwijs; de overige twintig procent gaan op aan andere vakken, zoals psychologie. Bij CKI is het aandeel van die andere vakken (taalkunde, psychologie, logica en kennisleer) veel groter. Die opleiding is dan ook meer 'funderend' onderwijs, terwijl bij de nieuwe variant de klemtoon meer ligt op de toepassing.

Technische kunstmatige intelligentie houdt zich bezig met de vraag of computers óók datgene kunnen wat bij mensen wel 'intelligentie' wordt genoemd: het vermogen om te

'leren' en om problemen op te lossen. Specialist in kunstmatige intelligentie zijn in toenemende mate nodig omdat computers als 'beslissers' of 'modellenbouwers' een steeds grotere rol spelen in bijvoorbeeld de rechtspraktijk, de gezondheidszorg of de industrie. De verwachting is dan ook dat TKI'ers gemakkelijk emplooi zullen vinden in het onderzoek of bedrijfsleven.

In tegenstelling tot cognitieve kunstmatige intelligentie is technische kunstmatige intelligentie géén aparte afstudeerrichting, maar een opleidingsvariant binnen informatica. Studenten TKI krijgen de eerste twee studiejaar dan ook een uitgebreide opleiding informatica, waarna ze zich kunnen specialiseren. Het is wel mogelijk tussentijds van de ene naar de andere variant over te stappen zonder verlies van studiepunten.

Technische kunstmatige intelligentie is de

tweede opleidingsvariant die de vakgroep Informatica gaat aanbieden; begin dit collegejaar werd begonnen met de variant 'medische informatica'. (AH)

Belastingrecht in Utrecht

De faculteit Rechtsgeleerdheid gaat in september 1998 van start met belastingrecht, een nieuwe richting binnen het Nederlands recht. Mr. M.H. van Kampen, mede-oprichter van deze studie: "Eindelijk is het zo ver en wordt deze richting ook in Utrecht aangeboden."

"Jarenlang kon men hier geen belastingrecht studeren, terwijl alle andere universiteiten het wel in het pakket hebben. Studenten moesten we doorsturen naar Amsterdam. Natuurlijk ging dat gepaard met veel gemopper en geklaag. Dat heeft nu zijn vruchten afgeworpen."

Het bedrijfsleven is enthousiast over de inhoud en de aanpak van de studie. Zo kunnen studenten in het laatste jaar vier cursussen over fiscale onderwerpen volgen die zij interessant vinden, bijvoorbeeld 'de fiscale verplichtingen van vermogende Nederlanders'. Het bedrijfsleven zelf verzorgt deze cursussen. Dat maakt de opleiding, samen met de eventuele stage als afstudeerproject

binnen de opleiding, erg praktijkgericht.

Na het behalen van de privaattitel hoeft een student niet meer naar Amsterdam, maar hij kan nu de fiscale titel halen in Utrecht. Deze dubbele titel en de praktijkgerichtheid van de opleiding maken dat afgestudeerden zeker een baan zullen vinden. Van Kampen voorspelt zelfs dat de banen vrijwel voor het oprapen zullen liggen.

Het gebied waar een afgestudeerde terecht kan komen is heel breed. Dat kan zijn in het financieel management, directievoering in het bedrijfsleven, de sociale sector of de overheid. Maar ook de (fiscale) advocatuur en fiscale adviespraktijken liggen voor de hand.

Hoeveel studenten in september van start zullen gaan is nog niet duidelijk, maar iedere week ontvangt de sectie economie ongeveer zes aanmeldingen. Van Kampen twijfelt er niet aan of de richting een succes zal worden. "Inhoudelijk is het een afwisselende studie en het toekomstperspectief van de afgestudeerden is zeer goed." (HD)

Geld voor redding verzurend papier

De universiteitsbibliotheken kunnen de komende jaren geld krijgen voor in verval geraakt 'papier erfgoed'. Staatssecretaris Nuis stelt achttien miljoen gulden ter beschikking voor het conserveren van collecties binnen en buiten de universiteiten.

Een flink deel van het papieren bezit van bibliotheken – boeken, kranten, handschriften – is in verval. Driekwart van het bedreigde materiaal bevindt zich in de Koninklijke Bibliotheek en in de universiteitsbibliotheken van Amsterdam, Leiden en Utrecht. De biblio-

theken kunnen nu geld krijgen om de inhoud van het materiaal op microfilm te zetten en de originelen zuurvrij te verpakken. Het is de bedoeling dat de bibliotheken zelf zorgen voor een eigen bijdrage van dertig procent. Met de achttien miljoen gulden van Nuis kan slechts vijftien tot twintig procent van al het bedreigde materiaal gered worden. Daarom zal de Koninklijke Bibliotheek, die belast is met de uitvoering van het reddingsplan, scherp selecteren. Belangrijke literaire collecties en handschriften worden nu eerst aangepakt. (HO/HOP)

Berichten voor Illustrerzake kunt u vóór 30 juli 1997 sturen naar de redactie. Adres zie colofon, pagina 18.

Algemeen

Hoger Onderwijs voor Ouderen

Eind september begint het najaarsprogramma van HOVO Utrecht, een samenwerkingsverband van een aantal instellingen van hoger onderwijs in en om Utrecht. De HOVO-cursussen worden speciaal voor de leeftijdscategorie van 50+ gegeven.

Cursussen beslaan als regel een periode van 6 tot 12 weken, een middag per week. De cursusprijs varieert met de lengte van de cursus van f 180,- tot f 350,-. Docenten van de Universiteit Utrecht verzorgen de volgende cursussen.

Afscheid van de 20e eeuw, prof. dr. H.A. Becker e.a.; donderdagmiddag vanaf 25 september t/m 6 november

Hoogtepunten uit de latijnse literatuur, docenten van de vakgroep Geschiedenis; dinsdagmiddag vanaf 30 september t/m 2 december

De aarde als dynamisch systeem, prof. dr. H.N.A. Priem e.a.; woensdagmiddag vanaf 1 oktober t/m 26 november

'En morgen gezond weer op'....Gezondheidszorg in de 19e eeuw, in het bijzonder in Utrecht; prof. dr. P. 't Hart, vanaf donderdag 2 oktober t/m 6 november

Schadelijke stoffen, gezondheid en samenleving, verschillende docenten, coördinator prof. dr. J.B.J. Soons; dinsdagmiddag vanaf 14 oktober t/m 2 december

Staan de kerken hun boodschap in de weg? Religie, kerk en samenleving, prof. dr. J. Visser; donderdagmiddag vanaf 13 november t/m 18 december

Oost-Europa voor en na de revolutie van 1989, prof. dr. A.P. van Goudoever; donderdag vanaf 23 oktober t/m 11 december

Inleiding in de geschiedenis van de wijsbegeerte, docenten van de faculteit Wijsbegeerte; 12 keer 2 uur, data en tijd nog niet bekend. Wellicht komt er in het najaar ook een cursus over het onderwerp Muziek en middeleeuwse cultuur door docenten van de vakgroep Muziekwetenschap.

Op zaterdag 6 september organiseert HOVO Utrecht een 'Open Huis' over haar programma in het Academiegebouw aan het Domplein.

Inlichtingen over het programma of verzoek tot toezending van de studiegids HOVO Utrecht bij de HOVO coördinator van de Universiteit Utrecht, dr. C.P.M. Görts, p.a. bureau van de faculteit Biologie, Wentgebouw, Sorbonnelaan 16, 3584 CA Utrecht, (030) 2532822, b.g.g. 2536705.

Opleiding tot kennisintermediair

Oxford, een nieuwe Utrechtse organisatie, begint in het najaar van 1997 met een Leergang kennisintermediair. Deelnemers werken een jaar lang aan een intensief **post-academisch programma** van gemiddeld vijftienvier uur per week. Een kans voor ondernemende professionals om informatie te verwerven, de markt voor kennis te analyseren, het midden- en kleinbedrijf in kaart te brengen, vaardigheden te trainen en onder begeleiding een ondernemingsplan uit te werken.

► De leergang is gericht op professionals die zich willen specialiseren in het bij elkaar brengen van vraag en aanbod op de kennismarkt. In het bijzonder wordt gedacht aan:

- (startende) zelfstandige ondernemers,
- medewerkers van kennisinstutten en kennis-intensieve bedrijven.
- kennismanagers en competentie-managers van bedrijven, adviesbureaus en instituten.

► De deelnemers werken in een groep van twintig aan innovatieve antwoorden voor nieuwe vragen op het gebied van **informatieprocessen**. Doel is het vertalen van knelpunten van ondernemingen in kennisvragen (vraag-articulatie) en het vertalen van het aanbod aan kennis in praktische hulpmiddelen voor ondernemingen (marketing). De leergang geeft o.a. inzicht in: bedrijfsprocessen in het midden- en kleinbedrijf, mogelijkheden van de (regionale) kennisinfrastructuur, principes van kennis-transfer inclusief de (juridische, economische) context waarin dit proces plaatsvindt en de bedrijfsvoering van de kennisintermediair zelf.

► Door de manier waarop de onderdelen van het programma met elkaar worden verbonden

is de leergang een geavanceerde leerervaring. Responsiecolleges, groepsvormende oefeningen, projecten, oriënteren op de praktijk en onderlinge uitwisseling van inzichten worden afgewisseld met intensieve bijeenkomsten van twee of drie dagen. Dit geheel vormt een inspirerende uitdaging: intellectueel, fysiek en emotioneel. De leergang resulteert in een uitgewerkt persoonlijk **ondernemingsplan**.

► Tijdens de leergang en na het afsluiten ervan kunnen de deelnemers gebruik maken van het supportsysteem van Oxford. Men heeft twaalf uur per dag toegang tot het gebouw, waar ingerichte werk- en vergaderruimten beschikbaar zijn. Er zijn technische hulpmiddelen (automatisering, repro, fax) en diverse ondersteunende diensten (receptie,

secretariaat, projectmanagement) beschikbaar, er wordt een krant uitgegeven en er is een Internet-site. De deelnemers worden voortdurend uitgenodigd deze infrastructuur optimaal te benutten.

► De leergang wordt vormgegeven in samenwerking met het Centrum voor Beleid en Management en Circon BV te Amsterdam. Voorwaarden voor deelname aan de leergang zijn een academische of hbo-opleiding, enige jaren relevante werkervaring, toelating na selectiegesprekken. De kosten voor de leergang zijn f 14.000,-. De kosten voor het gebruik van Oxford zijn f 250,- per maand. Deelnemers met wachtgeld of een uitkering kunnen een tegemoetkoming in kosten aanvragen. Inschrijven is mogelijk tot 1 augustus 1997. U kunt een inschrijvingsformulier en een

brochure aanvragen op onderstaand adres.

Stichting Oxford wordt ondersteund door de Universiteit Utrecht, de Hogeschool van Utrecht, Gemeente Utrecht en Arbeidsvoorziening Midden Nederland.

Oxford is (tijdelijk) bereikbaar op het adres van Werkplan: Lange Nieuwstraat 10, 3512 PH Utrecht. (030) 2322292; fax (030) 2340864 en e-mail: werkplan@knoware.nl. Contactpersoon is Dineke Admiraal.

Litho Academiegebouw

Kunstenaar Jeroen Hermkens heeft in opdracht van Commerciële Zaken van het Faciliteiten Bedrijf Utrecht van de Universiteit een kleurenlitho vervaardigd waarop het Academiegebouw staat afgebeeld.

Graficus en schilder Hermkens (1960) is woonachtig en werkzaam in Utrecht. Na zijn afstuderen in 1984 aan de Utrechtse Academie voor Beeldende Kunsten en bij het Atelier lithographique Champfleury te Parijs maakte Hermkens vele litho's.

In november 1996 ontving hij voor zijn grote litho's de Grafiekprijs, de belangrijkste Nederlandse onderscheiding voor de grafische kunst.

Voor alumni is er de gelegenheid om in te tekenen op een exemplaar. Commerciële Zaken heeft nog een beperkt aantal beschikbaar (30 ex.) voor de aantrekkelijke prijs van f 385,- inclusief BTW (winkelwaarde f 550,-).

Kleurenlitho Academiegebouw Jeroen Hermkens.

Litho Jeroen Hermkens

naam _____

adres _____

postcode + woonplaats _____

telefoon _____

Ja, ik bestel de litho van Jeroen Hermkens.

Aantal exemplaren à f 385,-:

inlijsten à f 200,-: ja / neen

Deze bon zenden naar: FBU-commerciële zaken,
t.a.v. mw. N.C. Bruinsma, Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht.

Bon

De afmetingen van deze litho zijn 70 x 90 cm. Ze zijn eenmalig genummerd en gesigneerd. Indien gewenst kan de litho voor een bedrag van f 200,- inclusief BTW worden ingelijst. De litho is te bezichtigen bij Commerciële Zaken in het Bestuursgebouw, Heidelberglaan 8, kamer 215. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het FBU- commerciële zaken, (030) 2531230, fax (030) 2532626. Voor intekening kunt u gebruikmaken van de bon.

Stichting Vrienden van het Universiteitsmuseum

Het Universiteitsmuseum is verhuisd naar Lange Nieuwstraat 106. De grote collegezaal van het voormalige Botanisch laboratorium is omgetoverd in een glanzende presentatieruimte. De Oude Hortus is herschapen tot een romantische museumtuin. Middenin het Utrechts Museumkwartier heeft het Universiteitsmuseum eindelijk

zijn plaats gevonden. Daar kan het zich ontwikkelen tot een centrum van wetenschapsvoorlichting waar jong en oud kan ontdekken hoe fascinerend de wetenschap was en is. Het heeft er ook voldoende ruimte om de rijke collecties tot hun recht te laten komen. U begrijpt het al, het nieuwe Universiteitsmuseum is een bezoek meer dan waard.

De Stichting Vrienden van het Universiteitsmuseum heeft als doel het museum te steunen wanneer bijzondere uitgaven nodig zijn. Dat kan gaan om de restauratie van een schilderij, het kopen van een bijzonder instrument of het verzorgen van een catalogus. Het betreft steeds uitgaven die niet uit het normale budget gedaan kunnen worden. Voor wat hoort natuurlijk wat. Daarom hebben Vrienden van het Universiteitsmuseum gratis toegang. Het museum organiseert activiteiten speciaal voor hen, bijvoorbeeld de voorbezigging van een tentoonstelling of rond-

leidingen door directie en conservatoren. Verder krijgen de Vrienden interessante kortingen in de Museumwinkel. Maar Vrienden zijn vooral belangrijk, omdat het museum daardoor meer kan doen dan het zelf kan betalen. U wordt Vriend(in) van het Universiteitsmuseum door f 50,- over te maken op girorekening 1848812 van de Stichting. Vriend(in) voor het Leven wordt u als u f 500,- overschrijft.

Utrechtse Studenten Cantorij

Op 27 juni (om 20.00 uur) zal de Utrechtse Studenten Cantorij, onder leiding van Dirkjan Horranga, een concert verzorgen in de aula van het Academiegebouw. In mei is het koor op tournee geweest naar Poznan, Polen, alwaar naast het geven van concerten, ook de Poolse cultuur op de agenda stond. Het programma dat ten gehore gebracht zal worden bestaat, in verband met de Polen-reis, uit werken van Nederlandse, Vlaamse, Russische en

Poolse componisten. Het thema, 'De lustelijke Mey', is ontleend aan het gelijknamige werk van Jacob Clemens non Papa, en de hierop gebaseerde imitatie van Johannes de Cleve. Daarnaast worden onder meer enkele, door Jetse Bremer bewerkte Nederlandse volksliederen (onder andere 'Daar was laatst een meisje loos') en werken van Rachmaninov en Twardowski uitgevoerd. Het gevarieerde programma garandeert een boeiende avond en de Utrechtse Studenten Cantorij wil alle alumni dan ook van harte uitnodigen hierbij aanwezig te zijn. De toegang is f 12,50 (student/CJP: f 10,00).

Kunstorkest

Op zondag 29 juni 1997 viert het Kunstorkest zijn lustrum, in de aula van het Academiegebouw te Utrecht. De ochtend en een deel van de middag worden gebruikt om samen met oud-leden enkele stukken in te studeren. Aan het eind van de middag zal een open-

baar concert plaatsvinden in de aula. Op het programma staan onder meer:

- symfonie nr. 84 van J. Haydn
 - Hypochondrie van Zelenka
 - concerto grosso nr. 2 van W. De Fesch
 - suite van Muffat
- Oud-leden kunnen zich opgeven bij: Eline Korenromp, Shetlands 10, 3524 ED Utrecht, (030) 2889013. De toegangsprijs voor het concert zal ongeveer f 12,50 bedragen.

Faculiteiten

Rechten

Postdoctorale opleiding

Op 1 oktober 1997 start aan de Universiteit Utrecht een postdoctorale opleiding Law and Economics. Deze (Engelstalige) LL M opleiding van een jaar biedt intensieve begeleiding en levert na succesvolle afronding het diploma 'Master of Law' op. De opleiding richt zich op deelnemers met een voltooide juridische studie die zich willen verdiepen in de economische aspecten van wet- en regelgeving, waarbij zowel de totstandkoming als de uitwerking van het recht aan de orde komen. Onderdeel van het programma vormen onder andere de cursussen European Law and Economics, Economic Analysis of Civil Law, Economic Analysis of Corporate Law en Economics of Regulation. Het programma wordt afgesloten met het schrijven van een omvangrijke thesis, die eventueel in het buitenland kan worden geschreven (onder begeleiding van een van de vooraanstaande rechtseconomen die als geassocieerde partners aan het programma verbonden zijn). Nadere informatie kan worden verkregen bij de coördinatoren van het programma, prof. dr. Roger van den Bergh en prof. dr. Jacques Siegers, via het LL M Office, faculteit Rechten,

Universiteit Utrecht,
Janskerkhof 3, 3512 BK Utrecht,
(030) 2538496, fax. (030) 2537360,
e-mail: llm@rgl.ruu.nl

Ruimtelijke wetenschappen

V.U.G.S.

Misschien had u 't nog niet gehoord, wellicht was u 't alweer vergeten; maar op 11 oktober 1997 viert de Vereniging van Utrechtse Geografie Studenten haar 15e lustrum met een reünistendag voor alle oud-leden en honorair-bestuursleden. Vanaf 13.00 uur bent u van harte welkom in het Academiegebouw aan het Domplein in Utrecht. Mocht u in het bezit zijn van foto's en/of andere relikwieën dan vernemen wij dat graag. Natuurlijk geldt nog steeds: "Zegt het voort, zegt het voort!" Voor meer informatie en aanmeldingen kunt u contact opnemen met de V.U.G.S., Postbus 80.115, 3508 TC Utrecht, (030) 2532789, e-mail: vugs@frw.ruu.nl.

Sociale Wetenschappen

Alcmaeon

Met de zomervakantie voor de deur nadert het einde van ons verenigingsjaar. Dit hoeft u er echter niet van te weerhouden begunstiger te worden van de Utrechtse Faculteitsvereniging der

Sociale Wetenschappen Alcmaeon. Op 1 oktober start namelijk een nieuw verenigingsjaar met een vernieuwd aanbod aan activiteiten. Zo zal op donderdag 2 oktober de jaarlijks terugkerende Therapiedag plaatsvinden. Eind november staat er een congres op het programma dat actuele zaken uit de organisatie-advieswereld zal belichten. Naast deze groots opgezette congressen organiseren wij ook lezingen, workshops,

excursies en trainingen elk gekoppeld aan actuele, sociaal-wetenschappelijke onderwerpen. De voordelen van een lidmaatschap op een rijtje: Om te beginnen ontvangt u vijf keer per jaar een sociaal-wetenschappelijk magazine, de Geestig. Hierin wordt aandacht besteed aan actuele onderwerpen en onderzoeken, maar het ontbreekt ook zeker niet aan ontspannende teksten en columns. Verder wordt u door

middel van nieuwsbrieven en folders op de hoogte gehouden van ons activiteiten-aanbod. Last but not least kunt u tegen korting of geheel gratis deze activiteiten bezoeken. Voor slechts f 25,- bent u al begunstiger en steunt u een jonge, dynamische vereniging.

Informatie: Alcmaeon,
Heidelberglaan 1, 3584 CS
Utrecht, (030) 2533200
e-mail: alcmaeon@fsw.ruu.nl

Studentenleven

SIB

De Studentenvereniging voor Internationale Betrekkingen Utrecht houdt na haar Derde Lustrum niet op met het organiseren van activiteiten voor haar oud-leden. Integendeel. Voortaan zal er minimaal twee maal per jaar een activiteit voor de reünisten worden georganiseerd. Dergelijke

activiteiten worden natuurlijk leuker naarmate er meer mensen aanwezig zijn en iedereen meer herinneringen kan ophalen. Daarom roepen wij alle oud-leden op om contact op te nemen met het secretariaat van SIB-Utrecht en zich aan te melden als reünist. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd, nietwaar?

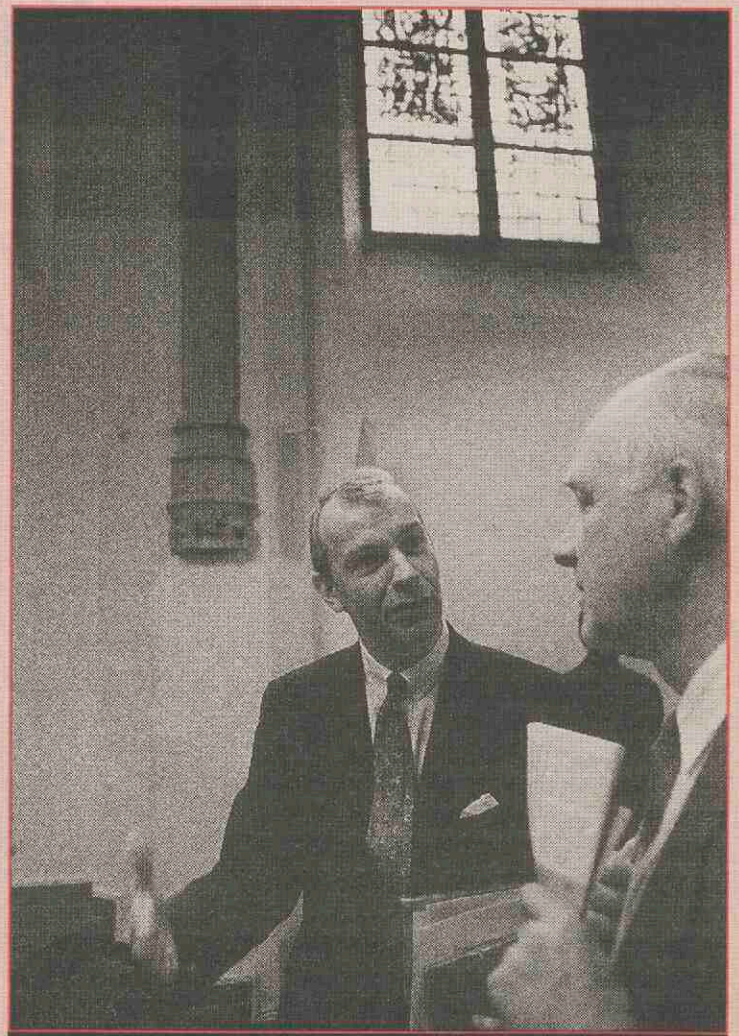
Bel daarom SIB-Utrecht (030-2532884) of kom langs (Internationaal en cultureel centrum Parnassos, Kruisstraat 201, kamer 2.04). Ook kunt u faxen (030-2538775), mailen (sib@fys.ruu.nl) of onze website bezoeken (www.fys.ruu.nl/~sib). De SIB: Samen (met haar reünisten) In Balans?

Afgestudeerden op herhaling tijdens universiteitsdag

Terug naar de collegebanken! Geslaagde veertigers, eerbiedwaardige veteranen en jaarclubjes met de inkt nog nat op hun doctoraalbul kwamen op 5 april naar het Academiegebouw voor een dag vol weemoed, wetenschap en feestgedruis. Zo'n vijftienhonderd alumni grepen de kans om op herhaling te gaan.

Voor de gelegenheid was het Academiegebouw omgetoverd tot een grand café met de allure van een negentiende-eeuwse herensociëteit: er waren hapjes, drankjes en strijkjes.

Tijdens het ochtendprogramma gaf prof. dr. Jo Groebel, hoogleraar Psychologie van de Massacommunicatie, zijn visie op de ontwikkelingen in de wereld van de multimedia.

Aardwetenschappen

T. Buyserd-Hens
J.J. Gast
G.T.J. Kuiperes
M. Moree
F. Rietmeyer
J. Ritsema
J.B.H.M. Spits-van Esch
F. de Vries
P.H. Wanten

Biologie

E.C.W. van Aalzum
E. Bakker
L.H.J.C. Danse
H.A. Karg
C.A.M. de Klein
J.E.M. Klostermann
M. Kockx
H.M. Krans
J.P. Luitjen
A. Manten

J.A. Pot
M.J.J.G. Stassar
J.M.A. Verbakel
W.C. Willigen
C.E.E.M. v.d. Zee

Farmacie

R.E. Aarnoutse
R.V. Bruckwilder
C. Freeke
J.A. Haverhals
J.T.M. van der Meijs
F.W.M.C. Schalks
F. Sjoukes
P.H.A.M. Verheggen
M.L. de Vreeze

Godegeleerdheid

Barnhoorn
J.M.E. de Blois
Dubbeldam
H. van Ginkel

G. Goedhart
W. Westland
C.P. Wijnberg

Letteren

B.A. Andeweg
A.A.M. Besamusca
E.J. Bokhorst, Duits
R. Bouwmeester, geschiedenis
A.T. Bredee, geschiedenis
B.J. Brinkman
K.P. Broer, ALW
A. Dercksen
H. van Dijken, LMED
A. van Doorn, LMED
K. Dragstra, LMED
D. Endeman, LMED
R.C. van Geel, fonetiek
J.H.G. de Graaf, Nederlands
L.C. Greven-Quarles v. Ufford, KGS
M.S.W. van Hoeven,

vrouwenstudies

J.A.C. Huisman, LFON
L. Kok
A. Kruyshoop, LMED
D.A. Legemate
E. Leurink, LFON
K.M. Meeldijk-Roos, KGS
J.F. van der Meulen, LMED
B. Nawijn, LFON
Neijt
J. Nieuwland, LMED
A.P. Nuyten, KGS
M.L. Oosters, KGS
L.M. Pesch
M. Rappold, LMED
J.W.F. Soeters, Engels
I. Spijker, Nederlands
K. Stadhouders, LMED
M. Vernoy, alg. letteren
M.M.M. Willemse, LFON
J. Ziedses, KGS

Rechtsgeleerdheid

J.J. Admiraal
R. van Barneveld, Ned. recht
G.G.R. Blom, Ned. recht
I.R. Boudrie
F. van Dijk
M.J.W. Drent
M.J.C. Drost
M. Dwarshuis
J. Elsinghorst
M.J.E.T. Gielen
M.A.D.E. Goedhart-Booy Liewes
J.C. Hesen, Ned. recht
S.F. Holtz, Ned. recht
I.M. van Loenen
J.G.M. van der Molen
E.P.J. Oostermeijer, alg. econ.
L.P. van Os, Ned. recht
S. Pereira
M.B. Peyra
W.Y. Poldervaart
M.M. Prins, Ned. recht
E.I. Schuijjer
R. Schuurman, Ned. recht
C.J. Simons
W.J. van Sminia
T.S. van Spanjen
N.H.W. Ubaghs
I.R. Verdries
P. Volker
G. van de Weerd
J.J. Weldam
W.H.M. Welling
P. Westerbeek
R.C.H. Wiering
A. Wolf

Ruimtelijke Wetenschappen

S. Al Amir
D.A. Bertoen-Brouwer
G. Bezemer
H.M. Bleijenberg
T. de Boer, fys. geografie
C.A.S.M. Boogers
R.P. van Brouwershaven
P.H.G. Budke
H.P.M. van der Burgt
A.H. Drost
H. de Haan
M.J.G. van der Heijden
R.P. Hulleman
H.M. de Jong

Adreswijziging

Adreswijzigingen kunt u ook doorgeven via de elektronische postbus. Als u een e-mail met uw oude en nieuwe adres naar illustrer@bur.ruu.nl stuurt, worden uw gegevens door ons verwerkt. Natuurlijk kunt u ook de gecorrigeerde adreswikkels kosteloos terugzenden naar het op de wikkels vermelde antwoordnummer.

N.J. Kers
TH.F.M. Kolkema
F.J. Kraan
Mahavir
L. van Neerven
M.E. Nieuwenhuijzen
L. Oosterlee
W. Piksen
M. Renema, soc. geografie
G. Renting, soc. geografie

Scheikunde

A. Bouma
D.M. Elsman
A.M.G. de Gier
W.J. van Kooten
R.J.C. Koster
A.H. van Oijen
H.J.M.C. Ras
J. Sytsma
J.S. Verkaaik
E. van der Voort
J. de Vries
J.C. van der Werff
D.J. Wolterink
L.D. Wolters
H.J. Wouterlood
A.M.C. van Zeelst
J. Zittersteyn
L.W. de Zoeten

Sociale Wetenschappen

A. Bodegraven, opvoedkunde
F.D. Boekholt
O.M.J. Bogels
C.M.M. Braspenning
B.J. Brinkman, SPSY

I. Coenen, opvoedkunde
M.A. Ettema, pedagogiek
E.M. Eweg
W.H.J. Fledderus, ASW
J. van Gent, psychologie
Y. Gerssen
K.J. van Goor, antropologie
J.G.A. van Gorp, ASW
M.J. de Haan, psychologie
G. Hasselaar, psychologie
P.J. Kieskamp
M.M. Los
R.W. Pinas, psychologie
W.F. Plette, ASW
W.J. Put
C.R. Reenders
K. van Riezen, onderwijskunde
P.J.M. Snijders Blok
S.G.J.M. Thomassen
M. Tjallema
B. van der Tuin
J.E. de Visser

Wiskunde en Informatica

M.H. Kuippers, informatica
I.B.M. Lammers, wiskunde
N.J. Luuring, informatica
C.G. van Schaik, informatica
H.P. Snippe, informatica
E.M. van Wessel, informatica

Wijsbegeerte

A.W.M. Meijers
J. van Reijen

Adres onbekend

Kent u één van deze alumni? Laat het ons weten!

De Universiteit Utrecht probeert haar alumnibestand steeds te verbeteren. Momenteel beschikken we over circa 65.000 goede adressen. Van een groot aantal andere mensen hebben wij wel de naam, maar geen actueel adres. Een aantal van deze namen vindt u hiernaast. Beschikt u over de juiste adresgegevens, schrijf ons dan. Ook wanneer u over naam- en adresgegevens van alumni beschikt, van wie u denkt dat zij helemaal niet bij ons bekend zijn.

Ons adres is: Universiteit Utrecht, afdeling In- en Externe Betrekkingen, t.a.v. coördinator alumnibinding, Antwoordnummer 8428, 3500 VW Utrecht. Een postzegel is niet nodig.

E-mail: illustrer@bur.ruu.nl

Publicaties

'Utrecht: Britain and the Continent'

In Utrecht, waar de Angelsaksische zendelingen Willibrord en Bonifatius in het begin van de achtste eeuw het christendom brachten, vierde de British Archaeological Association in 1994 zijn 150ste verjaardag. Centraal stond een conferentie over het culturele en visuele karakter van het middeleeuwse Utrecht, zoals dat is beïnvloed door connecties met de Britse eilanden en andere buitenlandse mogelijkheden. De hieruit resulterende opstellen zijn onlangs gebundeld tot de publicatie 'Utrecht: Britain and the Continent'. De redactie was in handen van de al meer dan 20 jaar in Engeland werkzame Utrechtse kunsthistorica mw. E. de Bièvre. Meer dan 25 specialisten, onder wie vele Utrechtse academici, analyseerden de politiek-culturele aspecten van Utrecht, vanaf de periode dat het dienst deed als Romeins legerkamp, tot aan het begin van de zeventiende eeuw toen het de bakermat werd van de eerste belangrijke schildersschool in de

nieuwe Republiek der Nederlanden. Dit boek geeft inzicht in de lokale geschiedenis van Utrecht, maar is vooral ook aantrekkelijk voor iedereen die belangstelling heeft voor de plaats van Utrecht in de geschiedenis van Europa.

Utrecht: Britain and the Continent, E. de Bièvre (ed.), Leeds, 1996. ISBN: 0901286737 (paperback) en 0901286729 (hardcover)

Health and Health Care in the Netherlands

De Nederlandse gezondheidszorg neemt in de wereld een bijzondere plaats in. Beroemd zijn bijvoorbeeld haar huisartsen, thuiszorg, thuisbezoeken, de hoge kwaliteit van intramurale instellingen, en de kostenbeheersing. Actueel zijn onder meer het drugsbeleid, de euthanasie en de abortushulpverlening. Deze facetten en vele andere worden belicht in dit Engelstalige boek over de Nederlandse gezondheidszorg. A.J.P. Schrijvers, hoogleraar Algemene Gezondheidszorg aan de faculteit Geneeskunde redigeerde alle bijdragen.

Health and Health Care in the Netherlands

A.J.P. Schrijvers (ed.) Uitgeverij De Tijdstroom B.V., Utrecht ISBN: 90 352 1636 9. Prijs: f 48,-

The WISE guide to fundraising. Women's studies research and the European Union.

WISE (Women's International Studies Europe), de Europese beroepsvereniging voor vrouwenstudies, heeft op initiatief van het Nederlands Genootschap Vrouwenstudies (NGV) een handzame gids geschreven over fondsenwerving in de Europese Unie. De (Engelstalige) gids is vooral bedoeld voor vrouwenstudiesbeoefenaars, maar is zeker ook bruikbaar voor onderzoekers, emancipatiedeskundigen en beleidsmakers. Het boek is geschreven door Petra Branderhorst.

The WISE guide to fundraising. Women's studies research and the European Union.

ISBN: 90 801574 4 9.

Prijs f 25,- (Bestellen via NGV (030) 2531881)

Informatie voor deze rubriek gaarne toezenden aan de redactie onder vermelding van 'Publicaties'

Personalia

► **Prof. dr. Willem Hendrik Gispén** (1943) is benoemd tot lid van de Académis Europeae in de sectie fysiologie en geneeskunde. De Academia is een organisatie van bekende Europese wetenschappers die tot doel heeft het onderwijs en onderzoek in Europa te stimuleren. Gispén is hoogleraar in de moleculaire farmacologie en neurofarmacologie aan de Universiteit Utrecht, directeur van het Rudolf Magnus Instituut voor neurowetenschappen en decaan van de faculteit Geneeskunde.

► **De Universiteit Utrecht** heeft de Kruyskamp-prijs 1997 gewonnen. De prijs, die eens per drie jaar wordt toegekend, is door de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde toegekend voor het boek 'De reis van Sint Brandaan'. Dit werk is het resultaat van de samenwerking van een studentenwerkgroep onder leiding van prof. dr. W.P. Gerritsen met de dichter Willem Wilmink. Aan de prijs is een bedrag van f 10.000 gekoppeld.

Mw. drs. G. van den Maagdenberg (36) wordt per 1 augustus de nieuwe directeur van de Vereniging van Nederlandse Samenwerkende Universiteiten (VSNU).

Zij volgt dr. F. van Eijkern op. Van den Maagdenberg studeerde Slavische taal- en letterkunde te Utrecht. Na haar afstuderen bekleedde zij diverse beleidsfuncties in de universitaire wereld. Sinds 1991 is zij secretaris van de economische faculteit van de Katholieke Universiteit Brabant.

► De Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen heeft dit jaar de Akademiepenning toegekend aan **prof. dr. Pierre J. Vinken** (1927), de voormalige topman van het uitgeverijconcern Reed Elsevier. Deze penning wordt jaarlijks uitgereikt aan personen die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de bloei van de wetenschappen in Nederland. Vinken ontvangt de onderscheiding op grond van de bijdragen die hij achtereenvolgens als directeur van Excerpta Medica en van Elsevier Science Publishers en als bestuurder van Elsevier en van Reed Elsevier heeft geleverd aan de Nederlandse en de wereldwijde wetenschapsbeoefening.

► **Mw. drs. Amalia Deekman** (1966), alumna van de faculteit Letteren, heeft de Mr. A.E. Ribbisi Peletierprijs gewonnen. Deze prijs

(f 5000,- en een beeldhouwwerk van de Poolse kunstenaar Ewa Mehl) is bestemd voor personen die zich vanuit een humanistische levenshouding voor (vrouwen)-emancipatie bijzonder hebben ingezet. Deekman is werkzaam als projectmedewerker emancipatie-ondersteuning bij Project AISA, een samenwerkingsverband van landelijke minderhedenorganisaties en inspraakorganen. In die functie ontwikkelt en ondersteunt zij netwerken voor zwarte migranten- en vluchtelingen-vrouwen.

► Zes Utrechtse hoogleraren deelden in de jaarlijkse lintjesregen. Benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw werden: **prof. dr. V. Brümmer** (Godgeleerdheid), **prof. dr. W. Zwanenburg** (Letteren) en **prof. dr. C.F.K. Nieuwenburg** (Rechten). Officier in de Orde van Oranje Nassau werden: **prof. mr. J.E. Spruit** (Rechten), **prof. dr. R.A. de Melker** (Geneeskunde) en **prof. dr. B.W. Meijer** (Letteren).

Informatie voor deze rubriek gaarne toezenden aan de redactie onder vermelding van 'Personalia'

Illustrer is een gezamenlijke uitgave van de Universiteit Utrecht en de Vereniging Utrechts Universiteitsfonds. In samenwerking met faculteiten en verenigingen, het Alumniplatform en de Stichting Utrechts Universiteitsblad. Illustrer verschijnt vier keer per jaar en wordt toegezonden aan afgestudeerden van de Universiteit Utrecht in een oplage van 60.000.

Hoofdredacteur: Twan Geurts
Redactie: Karin Beneken Kolmer, Noor van Haaren, Désirée Major, Leo Mudde
Redactie-advies: Roeland Dobbelaer, Sandra van Dillen, Lex Linssen, Harry van den Tweel

Redactie-raad: Jo Groebel, hoogleraar massacommunicatie; Willem Kardux, (voorzitter), secretaris Universiteit Utrecht; Joop Kessels, hoofd programma Communicatie; Joke Mat, redactie NRC-Handelsblad; Herre van Oostendorp, Stichting Utrechts Universiteitsblad; Jules Stael, voorzitter Vereniging Utrechts Universiteitsfonds; Leon van de Zande, studievereniging Awater

Aan dit nummer werkten verder mee: Peter van de Beek, Kike Beintema, Xander Bronkhorst, Tanny Dobbelaer, Roeland Dobbelaer, Helen Dorleijn, Peter Giesen, Erik Hardeman, Armand Heijnen, Peter Jans, Bas Mesters, Frans van Mieghem, Leo Mudde, Niek Pas, Kees Volkers, Oene van der Wal

Fotografie: Kike Beintema, Maarten Hartman, Evelyne Jacq, Ivar Pel, Stijn Rademaker
Cartoon: Niels Bongers
Ontwerp en opmaak: Jeske van der Poel, Hans Lodewijkx visuele communicatie
Druk: Drukkerij Dijkman BV, Amsterdam

© Universiteit Utrecht. Illustrer, periodiek voor alumni van de Universiteit Utrecht. Overname van artikelen is - onder bronvermelding - toegestaan. Het U-blad stelt op verzoek van de redactie eerder in het U-blad verschenen artikelen en illustraties beschikbaar aan Illustrer.

ISSN: 1383-4703

Voor toezending is gebruik gemaakt van alumnibestanden van:

Vereniging Utrechts Universiteitsfonds
Reünistenvereniging BITON
Reünistenvereniging SSR-NU
Reünistenvereniging Unitas S.R.
'Lungit Iunctus'
Reünistenvereniging USC
Reünistenvereniging UVSV/NVVSU
Reünistenvereniging Veritas
Faculteit Farmacie
Faculteit Godgeleerdheid
Faculteit Letteren
Faculteit Natuur- en Sterrenkunde
Faculteit Rechtsgeleerdheid
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
Faculteit Sociale Wetenschappen
Faculteit Scheikunde
Faculteit Wijsbegeerte
Faculteit Wiskunde en Informatica
A-Eskwadraat, Avirus, ESN, JSVU, PHEPH, SIB, SAMS, SVKIU, John Tomes, UGV, URIOS, UHSK, KNGMG, KNMG, KNMvD, KNMP, NIBI, NIP

Redactie-adres:
Illustrer, postbus 80125,
3508 TC Utrecht,
(030) 2534073,
fax: (030) 2533685,
e-mail: k.beneken@bur.ruu.nl

Een kwartaalkeuze uit de persberichten van promoties, oraties, publicaties en personalia

Communicatiebeleid vaak ad hoc

Het communicatiebeleid van grote bedrijven en instellingen is vaak ad hoc en wordt op gevoel toegepast. De directie luistert te weinig naar haar communicatie-adviseurs en de omgeving. Meer kennis over de bedrijfscultuur is noodzakelijk om knelpunten vast te stellen en beter te communiceren. De traditionele

communicatietheorieën zijn deels verouderd en schieten tekort door hun algemeenheid. Dit stelt Adriaan C.J.M. Olsthoorn in zijn proefschrift 'Cultuur en Communicatie; een verkenning naar de samenhang tussen bedrijfscultuur en communicatiebeleid'. Volgens Olsthoorn is er behoefte aan theorieën die gericht

zijn op verschillende situaties en omgevingen. Hij ontwikkelde een model waarmee (communicatie-)managers hun beleid beter kunnen afstemmen op de cultuur van hun bedrijf. Op 3 april 1997 promoveerde hij bij de faculteit Sociale Wetenschappen (promotor: prof. dr. A. van der Meiden).

Woningaanpassing dwarslaesiepatiënten te traag

Dwarslaesiepatiënten zijn zeer ontevreden over de trage bureaucratie procedures bij woningaanpassing. Ruim eenderde zegt daardoor onnodig lang in een revalidatiecentrum te zijn gebleven. Dat blijkt uit onderzoek onder 318 dwarslaesiepatiënten. Van deze

groep had 90 procent een of meerdere woningaanpassingen en de helft heeft als gevolg van de dwarslaesie moeten verhuizen naar een andere, al aangepaste of beter aanpasbare woning. Over de woningaanpassing zelf zijn veruit de meeste patiënten tevreden, al krijgt ruim eenderde van hen niet alle gevraagde aanpassingen. Dit blijkt uit het proefschrift 'Living with

spinal cord injury: A study in health status and life satisfaction of independent living persons with a spinal cord injury' van de psycholoog Marcel Post. Op 22 april promoveerde hij bij de faculteit Geneeskunde (promotor: prof. dr. A.J.P. Schrijvers, co-promotor: dr. L.P. de Witte).

Marcel Post: Woningen dwarslaesiepatiënten sneller aanpassen.

Bewegen goed voor ouderen met artrose

Ouderen met artrose moeten meer sportief bewegen en hun lichaam minder laten rusten, ook als ze pijn hebben. Hierdoor voorkomen ze dat de pijn leidt tot lichamelijke en geestelijke beperkingen en een vermindering van de kwaliteit van hun leven. Door sportief te bewegen, zoals fietsen, wandelen en zwemmen blijven de gewrichten in beweging en de spieren sterk. Ook laten mensen die in beweging blijven hun dagelijks leven minder door de klachten beïnvloeden. Dit stelt Marijke Hopman-Rock in haar proefschrift 'Living with

arthritic pain in hip or knee' over ouderen die leven met pijnklachten in heup of knie door artrose. De resultaten van het proefschrift worden gebruikt voor het opzetten van een cursus voor ouderen met artrose. Tijdens deze cursus kan hen worden geleerd hoe ze om moeten gaan met pijn en beperkingen. Waarschijnlijk zullen zij dan minder snel een beroep doen op een arts. Hopman-Rock promoveerde op 6 mei bij de faculteit Geneeskunde (promotores: prof. dr. J.W.J. Bijlsma, prof. dr. F.W. Kraaimaat).

Westerse waardigheid

"De oude Madonna inspireert, maar de nieuwe doet dat evenzeer. Niet alleen aan een strofe van Rimbaud kan men zich hechten, maar ook aan een krachtadig actiemoment van Rambo. Wat de Madonna's en Rimbauds/Rambo's gemeen hebben is dat ze allemaal verwijzen naar wat waardigheid kan betekenen en inhouden." Cultuursocioloog Carl Rohde beschrijft in zijn proefschrift 'Het vertoog van waardigheid.

Een cultuur-sociologische studie naar het dierbare en verhevende in de westerse beschaving' (ISBN: 90-74622-09-7) de ingrijpende veranderingen in onze beschaving en de gevolgen daarvan voor ons besef van identiteit en waardigheid. Hij constateert een individualisering van waardigheid die we vrijheid, blijheid en tolerantie kunnen noemen, maar evenzeer richtingloos-

heid. Twee sociologische ontwikkelingslijnen vormen in het onderzoek van Rohde de rode draad: de toenemende generalisering van waardigheid en het groeiende vertrouwen in de maakbaarheid ervan. Op 2 mei 1997 promoveerde hij aan de faculteit Sociale Wetenschappen (promotor: prof. dr. H.P.M. Adriaansens, co-promotor: dr. J.L. Goedegebuure).

Hoogleraren

In het komende kwartaal houdt de volgende hoogleraar zijn afscheidscollege (aula van het Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht om 16.00 uur):
Prof. dr. R.A. de Melker, faculteit Geneeskunde, 19 september

In het komende kwartaal houden de volgende hoogleraren hun oratie (aula van het Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht om 16.15 uur, tenzij anders vermeld):

Prof. dr. D.E. Grobbee, faculteit Geneeskunde, 2 september

Prof. dr. mr. J.J.C. Kabel, faculteit Rechten, 3 september
Mw. prof. dr. E. Mante-Meijer, faculteit Sociale Wetenschappen, 4 september om 17.30 uur

Prof. dr. L.F. Feiner, faculteit Natuur- en Sterrenkunde, 17 september

Prof. dr. W. Raub, faculteit Sociale Wetenschappen, 18 september

Melkveehouders bezorgd

Melkveehouders komen steeds meer in de tang te zitten tussen de overheid en de markt. De overheid stelt strenge eisen aan de bedrijfsvoering, terwijl de melkprijs daalt door de vrijere markt. De laatste tien jaar is het aantal gezondheidsklachten en psychische problemen onder melkveehouders duidelijk gestegen. Velen zien de toekomst dan ook met grote zorg tegemoet. Dit blijkt uit het onderzoek van de Utrechtse sociaal psychologen drs. Marjan Gorgievski-Duijvesteijn en dr. Carin Giesen. Zij deden onderzoek bij meer dan honderd boeren-echtparen en constateren in het rapport 'Veranderende beroepspectieven in de agrarische

sector' dat de grenzen van de draagkracht in zicht komen. Uit het rapport blijkt onder meer dat voor 60 procent van de boeren onzekerheid over de toekomst een groot tot zeer groot probleem is. De steeds ingewikkelder bedrijfsadministratie wordt door 80 procent van de echtparen als zeer problematisch ervaren. Driekwart van de echtparen vindt de omvang, complexiteit en onwerkbaarheid van de regels een groot tot zeer groot probleem.

Marjan Gorgievski-Duijvesteijn en Carin Giesen: Rust nodig op gebied van regelgeving.

Studentenkroeg *Vanouds de Vriendschap*

"Onze klanten van vroeger zijn nu advocaat of dokter. Ze zitten overal in het land", vertelt Bob Mayr, eigenaar van Vanouds de Vriendschap. "Maar als ze in Utrecht zijn, komen ze altijd even een kijkje nemen. Er is hier niets veranderd, zeggen ze dan. Nou, dat is niet waar. Kijk maar, vroeger stond hier in het midden een biljart. Nu is het een leestafel."

Sinds Mayr de kroeg 28 jaar geleden van zijn zuster overnam, is het interieur – afgezien van het biljart – hetzelfde gebleven. Het plafond is bruin, evenals het meubilair; de

gele, afgebladderde muren zijn bedekt met foto's en nog steeds ontbreekt een bar.

Vanouds de Vriendschap stamt uit 1816 en is de oudste kroeg van Utrecht. Mayr: "Eerst heette het Café le Dom. Dat was de Franse tijd, hè. Vanaf 1891 is het Vanouds de Vriendschap, maar iedereen zegt de Vriendschap."

Toen Bob Mayr eigenaar werd, was de Vriendschap al een studenten-kroeg. "Vroeger hoefde je nooit te kijken wie er binnenkwam. Het was altijd een student. Gewone werkmensen kwamen hier niet. Die voel-

den zich niet thuis. Hoe dat kwam? Ik weet niet. Mijn zuster had veel corpsstudenten, bij mij kwamen ook andere studenten. En sinds een jaar of vier, vijf komen er ook niet-studenten."

"Het is stil geworden in de Vriendschap. Vroeger waren we de enige kroeg op het Wed. Je had nog Jan de Winter, hier om de hoek, en dat was het. In het pand van Orloff zat een sneldrukkerij. 'Heen en weer' is van mijn dochter. Dat was vroeger een sigarenzaak. Toen ze er een café van wilde maken, moest er veel opgeknapt worden. Ik liep me suf, dus heen en weer, – vandaar die naam." "De Vriendschap had vroeger het goedkoopste bier.

Dat is nu niet meer. Veel cafés hebben tegenwoordig happy hour, een Amerikaans lokkertje. Dat heb ik niet. Mijn lokkertje is een kopje thee voor één gulden vijftig. Dat doe ik voor de arme studenten." Sinds een tijdje laat Bob Mayr veel van het dagelijkse werk over aan zijn zonen. Maar iedere ochtend, vanaf half 8, is hij in de kroeg te vinden. Spottend: "Ik ben hier altijd voor de versiering. En voor het snijden van de tosti's. Vroeger verkocht ik veel broodjes, weet je dat nog? Maar dat loopt niet meer. Overal in de stad kun je tegenwoordig broodjes krijgen. Maar uitsmijters en tosti's, die blijven altijd in trek." (TD)

Alumnus

De dag dat ik alumnus werd was het een jaar of zes geleden dat ik aan de Universiteit Utrecht afstudeerde. Die dag plofte voor het eerst het blad dat u nu aan het lezen bent bij mij in de bus. Daarvoor had ik zes jaar niets van de universiteit gehoord. Wennen aan deze nieuwe status als alumnus kostte overigens geen enkele moeite. Er veranderde namelijk niets in mijn leven. Ik werk nog steeds, hou nog steeds veel van mijn geliefde en nog steeds kom ik nauwelijks op de universiteit.

Misschien ben ik geen goede alumnus. Een goede alumnus heeft - veronderstel ik - een sterke band met de universiteit waar hij eens studeerde. Maar welke band zou dat met de Universiteit Utrecht moeten zijn? Omdat het logo van het Utrechtse zonnetje nu zoveel leuker is dan bijvoorbeeld dat vliegende paard van de Vrije Universiteit. Of omdat Utrecht een veel oudere universiteit is dan de Rotterdamse. Of omdat de één een rijksuniversiteit is, of was, en de ander nog iets aan religie doet?

Ik ben bang dat het zo niet werkt. Studenten kiezen niet voor een universiteit maar voor een universiteitsstad: dicht in de buurt van het ouderlijk huis of omdat vrienden er ook gaan studeren. Met de universiteit heeft het allemaal niets te maken. En wat zijn dan ook de verschillen? Is studeren in Utrecht nu wezenlijk anders dan in Amsterdam, Leiden of Rotterdam? Pas in mijn derde jaar kwam ik erachter dat ik beter in Amsterdam had kunnen studeren. Mijn interesse in moderne Franse filosofie – op de middelbare school had ik natuurlijk nog nooit gehoord van moderne Franse filosofie – werd nauwelijks gedeeld door mijn docenten. In Amsterdam daarentegen lusten ze wel pap van moderne Franse filosofie. Inmiddels was ik zo gehecht aan Utrecht – de stad – dat ik maar heb afgezien van een overstap.

De universiteiten zijn druk in de weer met hun alumnibeleid. Waarom is mij nog steeds niet helemaal duidelijk. Kunnen ze aan ons verdienen, hopen ze dat we onze kinderen ook op dezelfde universiteit laten studeren, hopen ze dat we vaker op ons werk praten over 'hun' universiteit, goed voor de naambekendheid?

In Utrecht zijn ze wel heel fanatiek. Mijn vrouw, die nooit in Utrecht heeft gestudeerd maar wel aan de universiteit in deze stad werkt, wordt door de UU consequent als alumna behandeld. Blijkbaar is het hebben van alumni zo van belang dat het niet uitmaakt waar ze hebben gestudeerd. En daarmee is de universiteit waar je gaat studeren net zo inwisselbaar, als de universiteit waar je alumnus van wordt.

Roeland Dobbelaer

Roeland Dobbelaer studeerde van 1982 - 1989 filosofie in Utrecht, hij is oprichter en voormalig hoofdredacteur van *Filosofie Magazine*, tegenwoordig is hij hoofdredacteur en uitgever van het natuurwetenschappelijk maandblad *Natuur & Techniek*.

Bob Mayr, eigenaar Vanouds de Vriendschap: "Het is stil geworden."

Illustrer 8

verschijnt op 20 september 1997.

Reacties, suggesties en ingezonden mededelingen kunt u toezenden aan de redactie vóór 30 juli 1997.

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden mededelingen in te korten of te weigeren.

Adressen

Universiteit Utrecht Bestuursgebouw
Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 2533550 Fax: (030) 2533388

Vereniging Utrechts Universiteitsfonds

Bureau: Achter de Dom 20,
3512 JP Utrecht (030) 2538025

Coördinator alumnibinding

Mw. drs. D.T.M. Majoor, Heidelberglaan 8,
3584 CS Utrecht (030) 2534072
E-mail: d.majoor@bur.ruu.nl

Aardwetenschappen

Budapestlaan 4, 3584 CD Utrecht
Postbus 80021, 3508 TA Utrecht
(030) 2535050 Fax: (030) 2535030
E-mail: i.beekman@earth.ruu.nl

Biologie F.A.F.C. Wentgebouw

Sorbonnelaan 16, 3584 CA Utrecht
Postbus 80088, 3508 TB Utrecht
(030) 2532276 Fax: (030) 2534526
E-mail: w.j.c.amesz@boev.biol.ruu.nl

Diergeneeskunde Androclusgebouw

Yalelaan 1, 3584 CL Utrecht
Postbus 80163, 3508 TD Utrecht
(030) 2534851 Fax: (030) 2537727

Farmacie F.A.F.C. Wentgebouw

Sorbonnelaan 16, 3584 CA Utrecht
Postbus 80082, 3508 TB Utrecht
(030) 2537313/2532525 Fax: (030) 2513953
E-mail: h.m.dobbelaer@far.ruu.nl

Geneeskunde Stratenum

Universiteitsweg 100, 3584 CG Utrecht
Postbus 80030, 3508 TA Utrecht
(030) 2538888 Fax: (030) 2539025
E-mail: bureau@med.ruu.nl

Godgeleerdheid Willem C. van Unnikgebouw

Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 2531853 Fax: (030) 2533241
E-mail: theology@cc.ruu.nl

Letteren

Kromme Nieuwegracht 46, 3512 HJ Utrecht
(030) 2536105 Fax: (030) 2536083 E-mail
medewerkers: <naam>@let.ruu.nl

Natuur- en Sterrenkunde

Princetonplein 5, 3584 CC Utrecht
Postbus 80000, 3508 TA Utrecht
(030) 2533284 Fax: (030) 2539282
E-mail: facbureau@fys.ruu.nl

Rechtsgeleerdheid

Janskerkhof 3, 3512 BK Utrecht
(030) 2537018/2537017 Fax: (030) 2537300
E-mail medewerkers: <voorletters.vor-
voegelsachternaam>@rgl.ruu.nl

Ruimtelijke Wetenschappen

Willem C. van Unnikgebouw
Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 2532044 Fax: (030) 2540604
E-mail: r.vanderlinden@frw.ruu.nl

Scheikunde F.A.F.C. Wentgebouw

Sorbonnelaan 16, 3584 CA Utrecht
Postbus 80083, 3508 TB Utrecht
(030) 2533791/2533792 Fax: (030) 2533072
E-mail: bureau@chem.ruu.nl

Sociale Wetenschappen Centrumgebouw

Zuid, Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht
(030) 2534700 Fax: (030) 2531619
E-mail: bureau@fsw.ruu.nl

Wijsbegeerte Bestuursgebouw

Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 2531831 Fax: (030) 2532816
E-mail: bureau@phil.ruu.nl

Wiskunde en Informatica

Budapestlaan 6, 3584 CD Utrecht
(030) 2531515/2533536 Fax: (030) 2518394
E-mail: hurk@math.ruu.nl

IVLOS Bestuursgebouw

Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 2533400 Fax: (030) 2532741
E-mail: ivlos@ivlos.ruu.nl